PREHĽAD VÝZNAMNÝCH ZISTENÍ **Z AUDITOV EURÓPSKEJ KOMISIE V PROGRAMOVOM OBDOBÍ 2014 – 2020 V RÁMCI SLOVENSKEJ REPUBLIKY** A UZATVORENÝCH KU DŇU 31. 12. 2023

MINISTERSTVO FINANCIÍ SLOVENSKEJ REPUBLIKY
Sekcia auditu a kontroly

VEREJNÉ OBSTARÁVANIE

Poradie	Opis zistenia
1.	**Zneužitie rámcovej dohody** V podmienkach rámcovej dohody sa stanovovala iba práca v „bielych oblastiach“ (prevažne vidiecke oblasti). Skutočný predmet niektorých zákaziek zadaných podľa tejto zmluvy ale zahŕňal prácu v „nebielych oblastiach“ (prevažne mestské oblasti). Práce v „bielych oblastiach“ a „nebielych oblastiach“ majú technicky odlišný charakter. Zadanie týchto zákaziek je preto neoprávnené z dôvodu zneužitia rámcovej dohody, keďže ostatné spoločnosti, ktoré mohli mať záujem o prácu v „nebielych oblastiach“, nemali príležitosť predložiť ponuku na túto prácu. Ide o porušenie čl. 32 ods. 2 smernice 2004/18/ES „Verejní obstarávatelia nesmú rámcové dohody zneužívať alebo používať takým spôsobom, ktorý by bránil hospodárskej súťaži, obmedzoval ju alebo ju narušoval.“ Za nedostatočnú transparentnosť a potenciálny vplyv na hospodársku súťaž bola navrhnutá finančná oprava 25%.
2.	**Uplatnenie kritérií na zadanie zákazky v rozpore s rámcovou dohodou** V rámcovej dohode sa uvádzalo, že na zadanie zákazky by sa mali uplatniť kritériá „ekonomicky najvýhodnejšej ponuky“ (cena/funkčné vlastnosti), ale pri zadaní zákazky sa uplatnilo iba kritérium najnižšej ceny. Ide o porušenie čl. 32 ods. 4 smernice 2004/18/ES, v ktorom sa požaduje, aby verejní obstarávatelia zadávali každú zákazku tomu uchádzačovi, ktorý predložil najlepšiu ponuku na základe kritérií pre zadanie zákazky uvedených v špecifikáciách rámcovej dohody. Za toto porušenie bola uplatnená finančná oprava 25% (bod 15 usmernenia Komisie C(2013)9527). V inej rámcovej dohode sa stanovilo kritérium na vyhodnotenie ponúk ako „…najnižšia celková cena za predmet zákazky, resp. najnižšia celková cena za predmet zákazky a najkratšia lehota dodania…“. Keďže význam slova „resp./respektíve“ v slovenskom jazyku možno vykladať viacerými spôsobmi, bola navrhnutá finančná oprava vo výške 5 % z dôvodu nedostatočnej transparentnosti (bod 16 rozhodnutia Komisie C(2013)9527).
3.	**Neoprávnené obmedzenie subdodávok** Podľa súťažných podkladov boli subdodávky obmedzené na maximálne 50 %, čím verejný obstarávateľ porušil článok 25 smernice 2004/18/ES. Za toto porušenie bola navrhnutá finančná oprava vo výške 5 % (bod 11 usmernenia Komisie C(2013) 9527).

VEREJNÉ OBSTARÁVANIE

Poradie	Opis zistenia
4.	**Nedostatočná transparentnosť pri použití súťažného dialógu pri zadaní rámcovej dohody** Verejný obstarávateľ využil súťažný dialóg na zadanie rámcovej dohody s niektorými spoločnosťami zaradenými do užšieho výberu. Verejný obstarávateľ použil v rámci postupu do užšieho výberu kritériá stanovené v informačnom dokumente (25 % komplexnosť, 25 % nákladová efektívnosť, 25 % bezpečnosť, 25 % odolnosť), ktoré sa však líšili od kritérií pre udelenie rámcovej dohody (90 % cena, 10 % služby opravného zásahu) stanovených v konečnom informačnom dokumente. Ide o porušenie článku 29 ods. 4 smernice 2004/18/ES, v ktorom sa požaduje, že „verejní obstarávatelia môžu stanoviť, že sa konanie uskutoční v niekoľkých po sebe nasledujúcich etapách s cieľom znížiť počet riešení, ktoré sa majú prediskutovať v etape dialógu, pričom uplatní kritériá pre zadanie zákazky uvedené v oznámení o vyhlásení zadávacieho konania alebo v informatívnom dokumente.“ Za toto porušenie bola navrhnutá finančná oprava vo výške 25 % (bod 15 usmernenia Komisie C(2013) 9527).
5.	**Nedostatočné odôvodnenie použitia elektronickej aukcie** Verejný obstarávateľ použil elektronickú aukciu na zadanie zákazky v oblasti IT, pričom približne 53 % nákladov zákazky sa týkalo naprogramovania a zavedenia informačného systému, čo znamená, že hlavný predmet mal povahu „intelektuálneho plnenia“. Išlo o porušenie čl. 1 ods. 7 smernice 2004/18/ES v ktorom sa uvádza, že „...určité zákazky na služby a určité zákazky na práce, ktorých predmetom je intelektuálne plnenie, ako napríklad projektová dokumentácia stavebných prác, nesmú byť predmetom elektronických aukcií.“ Keďže rozvoj informačného systému zahŕňal aj dodávku softvérových a hardvérových komponentov, ktoré mohli byť predmetom elektronickej aukcie, namiesto finančnej opravy 25% bola navrhnutá finančná oprava 10% (bod 15 usmernenia Komisie C(2013)9527).
6.	**Nesprávne zadanie zákazky hospodárskemu subjektu, ktorý mal byť vylúčený z účasti na VO v dôsledku závažného porušenia odborných povinností (kartelová dohoda)** Verejný obstarávateľ vylúčil uchádzača z postupu verejného obstarávania, pretože sa zistilo, že uchádzač v predchádzajúcich troch rokoch závažne porušil odborné povinnosti, ako sa potvrdilo rozsudkom najvyššieho súdu, týkajúcim sa kartelovej dohody. V nadväznosti na svoje vylúčenie sa uchádzač odvolal na Úrade pre verejné obstarávanie (ÚVO), ktorý dospel k záveru, že uchádzač nemal byť vylúčený zo súťaže. Podľa EK uchádzač nesplnil požiadavky, ktoré sa týkali neexistencie závažného porušenia odborných povinností. Na výdavky dohodnutých zákaziek, ktoré spadali do dištančnej lehoty, sa uplatnila finančná oprava 10%.

VEREJNÉ OBSTARÁVANIE

Poradie	Opis zistenia
7.	**Nedostatočné kontroly a audit trail RO v oblasti verejného obstarávania** Auditom EK bola zistená vysoká frekvencia chýb vo verejnom obstarávaní, ktoré neboli odhalené pri overovaní zo strany RO alebo SO. V kontrolných zoznamoch chýbal opis vykonanej činnosti, najmä v prípade otázok, pri ktorých sa nestanovilo žiadne zistenie. Kontrolné zoznamy tiež neodkazovali na dokumentáciu, ktorá bola predmetom overovaní. RO sa tiež v rámci svojich overovaní spoliehal na výsledky kontrol, ktoré vykonal ÚVO, hoci použitie kontrolného zoznamu nebolo súčasťou postupov ÚVO a vyplnené kontrolné zoznamy ÚVO neobsahovali žiadne komentáre alebo informácie o skutočne vykonanej činnosti ani neodkazovali na overenú dokumentáciu.
8.	**Podstatná zmena zmluvných podmienok** Významné predĺženie obdobia dokončenia zákazky (151 %) a navýšenie zmluvnej ceny o 15,5 % v dodatku k zmluve predstavuje podstatnú zmenu prvkov zmluvy. Zmena nebola nepredvídateľná a nebola typom zmeny vymedzenej v § 18 ods. 1 písm. c) ZVO. Dodatok bol navyše uzatvorený až po pôvodnom dátume, ku ktorému malo byť dokončené poskytovanie služby. V dôsledku tejto zmeny mala zmluva podstatne odlišný charakter od pôvodne uzavretej zmluvy, keďže zmena „zavádzala podmienky, ktoré ak by figurovali v pôvodnom postupe verejného obstarávania, umožnili by pripustiť iných uchádzačov, než ktorí boli pripustení, alebo vybrať inú ponuku než tú, ktorá bola pôvodne vybratá“. Za toto porušenie bola navrhnutá finančná oprava vo výške 25 % (bod 22 usmernenia Komisie C(2013) 9527).
9.	**Umelé rozdelenie zákaziek** Skutočnosť, že projekt bude zahŕňať špecializované školenia, sa uvádzala už v Reformnom zámere a dve verejné obstarávania už avizovala projektová žiadosť predložená RO. Obe verejné obstarávania sa týkali toho istého predmetu (špecializované školenia), súviseli s jedným projektom EŠIF a boli realizované v rovnakom čase, preto nič neopodstatňovalo „umelé“ rozdelenie týchto obstarávaní. Za toto porušenie bola navrhnutá finančná oprava vo výške 25 % (bod 2 usmernenia Komisie C(2013) 9527).
10.	**Zmena podmienok zmluvy, ktorá nie je v súlade s podmienkami účasti** Expert uvedený vo víťaznej ponuke, a teda v uzatvorenej zmluve na uskutočnenie stavebných prác, splnil požiadavky na kvalifikáciu stanovené v špecifikáciách obstarávania. V dodatku k zmluve na uskutočnenie stavebných prác bol expert vymenený, pričom novovymenovaný expert nepreukázal splnenie požadovanej kvalifikácie, a preto nesplnil stanovené podmienky účasti. Keďže už na hodnotu tejto zákazky bola uplatnená finančná oprava vo výške 25 %, nebola za toto porušenie navrhnutá dodatočná finančná oprava.

VEREJNÉ OBSTARÁVANIE

Poradie	Opis zistenia
11.	**Neprimerané podmienky účasti** 1. Kandidáti museli preukázať úverový prísľub banky vo výške minimálne 1 milión EUR alebo potvrdenie banky o dostupnosti finančných prostriedkov v tejto výške za obdobie posledných 12 mesiacov. Okrem toho sa ďalšou podmienkou účasti vyžadovalo potvrdenie úverovej bonity uchádzača zo strany banky. Predmetom zákazky neboli stavebné práce, v rámci ktorých musí dodávateľ investovať značné finančné zdroje na pokrytie prác, ale služba (štúdia uskutočniteľnosti). Povinnosť preukázať úverový prísľub banky vo výške minimálne 70 % hodnoty zákazky sa považuje za neprimeranú vo vzťahu k predmetu zákazky a je v rozpore s čl. 44 ods. 2 smernice 2004/18/ES. 2. Experti museli preukázať skúsenosti s investičnými projektmi spolufinancovanými z prostriedkov EÚ. Takáto požiadavka je považovaná za neprimeranú, pretože nie je podstatné, z akého rozpočtu je zákazka financovaná. 3. Verejné obstarávanie bolo vyhlásené v auguste 2015. Uchádzači museli preukázať, že poskytovali podobné služby v rokoch 2012, 2013, 2014. Verejný obstarávateľ tým, že neumožnil uchádzačom poskytnúť zoznam podobných služieb vykonaných do augusta 2015, porušil čl. 48 smernice 2004/18/ES. 4. Uchádzači museli preukázať, že v minulosti v rámci jednej dodávky dodali minimálne 3 dvojnápravové nízko podlažné trolejbusy spolu so 6 trojnápravovými nízko podlažnými trolejbusmi. Touto požiadavkou sa obmedzil prístup k tomuto verejnému obstarávaniu pre všetky hospodárske subjekty, ktoré už poskytli požadované množstvo oboch typov trolejbusov, ale ktoré ich nedodali v rámci jednej zmluvy. Za tieto porušenia bola navrhnutá finančná oprava vo výške 10 % (bod 10 usmernenia Komisie C(2013) 9527).
12.	**Nesprávne prijatie ponuky** Expert bol povinný preukázať, že vypracoval najmenej 10 odborných posudkov v oblasti cestnej dopravy. Vybraný uchádzač preukázal požadovanú prax poskytnutím 10 odborných posudkov, ale dva z nich sa týkali elektroinžinierstva a len osem sa týkalo cestnej dopravy, a preto nesplnil stanovené požiadavky. Úspešný uchádzač teda formálne nesplnil podmienky účasti a bol vybraný nesprávne. Keďže už na hodnotu tejto zákazky bola uplatnená finančná oprava vo výške 25%, nebola za toto porušenie navrhnutá dodatočná finančná oprava.
13.	**Podstatná zmena zmluvy** Na základe rámcovej dohody boli uzavreté štyri čiastkové zmluvy. Uzavretím dodatku k jednej z čiastkových zmlúv celková cena čiastkových zmlúv uzavretých na základe rámcovej dohody prekročila o viac ako 20 % pôvodnú cenu, na ktorú bola rámcová zmluva uzatvorená. Ide o podstatnú zmenu zmluvy v rozpore s čl. 72 smernice 2014/24/EÚ. Keďže už na hodnotu tejto zákazky bola uplatnená finančná oprava vo výške 25 %, nebola za toto porušenie navrhnutá dodatočná finančná oprava.

VEREJNÉ OBSTARÁVANIE

Poradie	Opis zistenia
14.	**Nesprávne prijatie ponuky a nesúlad s usmernením pre žiadateľov** Víťazná ponuka obsahovala len celkovú cenu predmetu zákazky, čo nebolo v súlade so súťažnými podkladmi, podľa ktorých mal uchádzač uviesť ponúknutú jednotkovú cenu za každú jednotlivú položku predmetu zákazky. Ponuka, v ktorej sa neuvádzajú jednotkové ceny, sa mala vylúčiť. Obstarávateľ nevylúčil ponuku ani nepožiadal uchádzača o dodatočné informácie. Zároveň niektoré položky, ktoré boli ocenené v prieskume trhu, neboli zahrnuté v rozpočte a tieto položky sa mali podľa usmernení pre žiadateľov považovať za neoprávnené. Za toto porušenie bola navrhnutá finančná oprava vo výške 25 % (bod 1 usmernenia Komisie C(2019) 3452) a tiež vyčíslené neoprávnené výdavky za nadbytočné položky.
15.	**Nedostatočné vymedzenie predmetu zákazky, neoprávnené predchádzajúce väzby uchádzačov na verejného obstarávateľa** Verejný obstarávateľ neposkytol v súťažných podkladoch všetky informácie potrebné na určenie predmetu zákazky (požadované množstvá vybavenia), ktoré však boli poskytnuté tým, ktorí sa zúčastnili prieskumu trhu, čím porušil princíp rovnakého zaobchádzania. Nepresný opis predmetu zákazky mohol mať odradzujúci účinok obmedzujúci hospodársku súťaž. Za toto porušenie bola navrhnutá finančná oprava vo výške 25 % (bod 12 a 18 usmernenia Komisie C(2019) 3452).
16.	**Skrátenie lehoty na predloženie žiadostí o vysvetlenie** V oznámení o vyhlásení verejného obstarávania bola pre zasielanie žiadostí o vysvetlenie stanovená lehota 17 dní pred uplynutím lehoty na predkladanie ponúk, čo je v rozpore s čl. 39 ods. 2 smernice 2004/18/ES, v ktorom sa uvádza: „Verejní obstarávatelia alebo príslušné útvary poskytnú doplňujúce informácie týkajúce sa špecifikácií a akejkoľvek sprievodnej dokumentácie najneskôr šesť dní pred uplynutím lehoty stanovenej pre prijímanie ponúk, ak bola žiadosť o ne podaná s dostatočným predstihom.“ Za toto porušenie bola navrhnutá finančná oprava vo výške 5 % (bod 4 usmernenia Komisie C(2013) 9527).
17.	**Platby bez preskúmania podporných dokladov** V prípade verejnej zákazky bola uplatnená výnimka, týkajúca sa horizontálnej spolupráce, ktorá podľa pracovného dokumentu Komisie (SEK(2011) 1169 v konečnom znení) „nesmie zahŕňať finančné prevody medzi spolupracujúcimi verejnými partnermi iné než prevody zodpovedajúce úhrade skutočných nákladov na prácu/služby/dodávky“. Ani prijímateľ ani SO však neoverovali, či sa uhrádzali len skutočné náklady a platby boli poskytnuté výlučne na základe súhrnných prehľadov, bez preskúmania podporných dokladov (napr. pracovné zmluvy, výplatné pásky, faktúry). Preto sa predmetné náklady považujú za neoprávnené.

VEREJNÉ OBSTARÁVANIE

Poradie	Opis zistenia
18.	**Nedodržanie lehôt na doručenie ponúk alebo lehôt na doručenie žiadostí o účasť** 1. Verejný obstarávateľ do súťažných podkladov zahrnul požiadavku uzatvoriť rámcovú zmluvu na 72 mesiacov, čo je v rozpore s čl. 32 smernice 2004/18/ES. Takáto požiadavka by mohla mať za následok obmedzenie počtu hospodárskych subjektov zapojených do súťaže. 2. Verejný obstarávateľ pozmenil kritérium na vyhodnotenie ponúk na základe žiadosti o objasnenie, ale neuverejnil žiadnu opravu oznámenia o vyhlásení, ani nepredĺžil lehotu na predloženie ponúk. Konečný termín na predloženie ponúk bol od pozmenenia kritéria iba 11 dní. Predstavuje to porušenie zásad transparentnosti, rovnakého zaobchádzania a nediskriminácie, pretože po zmene sa do súťaže mohli zapojiť ďalšie hospodárske subjekty. 3. Verejný obstarávateľ akceptoval pozmenenie podmienok zákazky špecifikovaných v súťažných podkladoch (časť VII Sankcie), ktoré vykonal uchádzač. V súťažných podkladoch sa však uvádzalo, že pozmenenie podmienok zákazky nie je povolené. Okrem toho z analýzy daného pozmenenia vyplynulo, že nie je v prospech verejného obstarávateľa, preto by sa malo považovať za podstatnú zmenu zákazky, ktoré nie je v súlade s čl. 2 smernice 2004/18/ES3. Za tieto porušenia bola navrhnutá finančná oprava vo výške 10 % (bod 8 usmernenia Komisie C(2013) 9527).
19.	**Neúplné údaje v oznámení o vyhlásení verejného obstarávania v prípade rámcovej dohody** V oznámení o vyhlásení verejného obstarávania nebola uvedená celková odhadovaná hodnota rámcovej dohody, uvedená bola iba minimálna hodnota. Okrem toho neboli uvedené ani hodnota a frekvencia, s akou sa majú zákazky zadávať. Skutočná hodnota rámcovej dohody bola uvedená až v oznámení po zadaní zákazky, ktorej sa týkala rámcová dohoda. Potenciálni uchádzači sa preto z oznámenia o vyhlásení verejného obstarávania nedozvedeli o vysokej hodnote zákaziek, ktoré sa mali následne zadávať na základe tejto rámcovej dohody. Ide o porušenie článku 2 (transparentnosť) a článku 36 smernice 2004/18/ES a požiadaviek podľa prílohy VII A k tej istej smernici, v ktorej sa uvádza, že „ pre rámcovú dohodu je verejný obstarávateľ povinný uviesť celkovú predpokladanú hodnotu prác počas celého trvania rámcovej dohody, a pokiaľ je to možné, aj hodnotu a frekvenciu, s akou sa majú zákazky zadávať“. Za toto porušenie bola navrhnutá finančná oprava vo výške 5 % (bod 8 usmernenia Komisie C(2013) 9527).
20.	**Neuverejnenie oznámenia o vyhlásení verejného obstarávania** Verejný obstarávateľ využil výnimku zo zákona o verejnom obstarávaní (nadobúdanie knižničných fondov alebo zbierkových predmetov). Predmet zákaziek však podľa zákona o knižniciach nebolo možné považovať za knižničný fond, pretože nedošlo k získaniu trvalého prístupového práva, preto uplatnenie výnimky nebolo opodstatnené. Za toto porušenie bola navrhnutá finančná oprava vo výške 100 % (bod 1 usmernenia Komisie C(2019) 3452).

VEREJNÉ OBSTARÁVANIE

Poradie	Opis zistenia
21.	**Nedostatočné odôvodnenie nezrušenia VO v profile** Verejný obstarávateľ bol v prípade, keď bola predložená len jedna ponuka a verejné obstarávanie nebolo zrušené, povinný zverejniť v profile odôvodnenie, prečo verejné obstarávanie nezrušil. Pri analýze tohto odôvodnenia sa zistili len veľmi formálne a zavádzajúce informácie. Zistenie nemalo finančný vplyv, keďže bola stanovená maximálna jednotková cena.
22.	**Nesúlad víťaznej ponuky s podmienkami účasti** Uchádzač predložil jednotný európsky dokument pre obstarávanie. Tým predbežne splnil všetky podmienky účasti v danej časti výberového konania. Verejný obstarávateľ však po ukončení obstarávania nepožiadal víťazného uchádzača o predloženie výpisu z registra trestov všetkých členov dozorného orgánu, čím nedodržal čl. 56 a čl. 59 ods. 4 smernice 24/2014/EÚ. Zmluva bola podpísaná bez toho, aby uchádzač tieto dokumenty predložil. Prijímateľ dodatočne, po predbežnej správe EK, získal výpisy z registra trestov pre všetkých členov dozorného orgánu, ale jeden z nich bol datovaný až po uzavretí zmluvy s víťazným uchádzačom. Za toto porušenie bola navrhnutá finančná oprava vo výške 25 % (bod 14 usmernenia Komisie C(2019) 3452).
23.	**Použitie neprimeranej podmienky účasti** Verejný obstarávateľ požadoval od uchádzačov, aby mali minulé skúsenosti s používaním pravidiel FIDIC, bez toho, že by túto požiadavku bolo možné splniť na základe inej rovnocennej skúsenosti. Ak sa v rámci predchádzajúcich skúseností vyžaduje norma alebo špecifikácia, vždy musí nasledovať formulácia „alebo ekvivalent“, a to aj vtedy, keď ide o podmienku účasti, týkajúcu sa „predchádzajúcich skúseností“. Okrem toho by používanie konkrétnej normy alebo špecifikácie, a to aj pri použití formulácie „alebo ekvivalent“, malo byť len výnimočné a v odôvodnených prípadoch. Táto podmienka účasti preto nebola v súlade s článkom 44 ods. 2 smernice 2004/18/ES a so všeobecnou zásadou rovnakého zaobchádzania podľa článku 2 tejto smernice. Za toto porušenie bola navrhnutá finančná oprava vo výške 5 % (bod 10 usmernenia Komisie C(2013) 9527).

METODIKA VÝBEROVÉHO A HODNOTIACEHO PROCESU

Poradie	Opis zistenia
1.	**Nedostatok v metodike v prípade dvojkolového výberu projektov a nejasné pokyny pre hodnotiteľov** V prípade dvojkolového výberu projektov bol stanovený postup, ktorý v prípade nedostatku finančných prostriedkov na všetky projekty v rámci výzvy, uprednostnil projekty s pozitívnou hodnotiacou správou z prvého kola (predkladanie návrhov projektov), bez ohľadu na počet bodov získaných po vecnom hodnotení v rámci druhého kola. Týmto prístupom by sa nezabezpečil výber projektov na základe kritérií, ktoré schválil monitorovací výbor a navyše žiadateľ nemal možnosť odvolať sa voči záverom uvedeným v hodnotiacej správe návrhov projektov, a to napriek tomu, že tieto závery mali vplyv na výber projektov.
2.	**Nezabezpečenie plnej miery nezávislosti externých hodnotiteľov** Jeden z dvoch externých hodnotiteľov posudzujúcich ŽoNFP bol zamestnancom prijímateľa. Táto situácia bola aj v rozpore s pravidlom, ktoré stanovil riadiaci orgán, že hodnotiteľ by nemal hodnotiť projekt zo svojho regiónu. Toto pravidlo však nebolo jednoznačne oficiálne stanovené a jeho dodržiavanie sa počas výberu externých hodnotiteľov a/alebo počas prideľovania hodnotiteľov k jednotlivým projektom systematicky nekontrolovalo a nezaznamenávalo.

VÝBEROVÝ A HODNOTIACI PROCES

Poradie	Opis zistenia
1.	**Nedostatočný počet externých hodnotiteľov** Databázy odborných hodnotiteľov RO/SO neobsahovali dostatočný počet hodnotiteľov, ktorý by zabezpečil hladké a včasné posúdenie žiadostí predkladaných v rámci otvorených výziev na dopytovo orientované projekty, kedy sa dá očakávať vysoký počet žiadostí. EK ako možné príčiny nedostatku externých hodnotiteľov určila obmedzenia, týkajúce sa pracovného prostredia hodnotiteľov a úroveň ich odmeňovania.
2.	**Nedodržiavanie zásady nezávislého posudzovania externými hodnotiteľmi** Odborní hodnotitelia mali k dispozícii závery administratívneho overovania žiadosti, pričom v niektorých prípadoch administratívne overenie internými zamestnancami RO/SO zahŕňalo aj posudzovanie výberových kritérií, ktoré sú predmetom hodnotenia externým odborným hodnotiteľom. Odborní hodnotitelia následne dostali odporúčania, týkajúce sa výberových kritérií, čo je možné považovať za ich ovplyvňovanie. Bol identifikovaný aj projekt, v prípade ktorého boli závery administratívneho overenia presne skopírované do hodnotiaceho hárku, vypracovaného odborným hodnotiteľom.
3.	**Chýbajúci audit trail o výmenách vybraných externých odborných hodnotiteľov/nedostatočné odôvodnenie výmien** Chýbal audit trail o dôvode, prečo boli konkrétni odborní hodnotitelia nahradení novými hodnotiteľmi. V iných prípadoch, keď boli dôvody výmeny zaznamenané, bolo EK spochybnené, či niektoré z uvedených dôvodov vylúčenia (dovolenka, nevyhovujúci vopred stanovený dátum hodnotenia) dostatočne odôvodňujú pridelenie žiadosti inému hodnotiteľovi, nakoľko v niektorých prípadoch sa hodnotiteľom oznamovala ich účasť iba s niekoľkodňovým predstihom alebo sa ponúkali pevné vopred stanovené termíny (namiesto snahy o nájdenie dátumu, ktorý vybraným hodnotiteľom vyhovuje).
4.	**Chýbajúci audit trail z hodnotiaceho a výberového procesu** Audit trail, ktorý by podložil záver hodnotiteľov vo vzťahu k splneniu výberových kritérií bol nedostatočný alebo úplne chýbal. Stručné poznámky hodnotiteľov v hodnotiacom hárku neobsahovali odkazy na príslušné časti žiadostí, ako sú ciele, aktivity, plánované výdavky, ktoré by preukázali prepojenie s konkrétnymi výberovými kritériami. V hodnotiacom hárku chýbala analýza primeranosti plánovaných aktivít na dosiahnutie stanovených cieľov, posúdenie, či navrhované výdavky zodpovedajú plánovaným aktivitám, či sú výsledky projektu primerané plánovaným činnostiam a výdavkom, a či sú ukazovatele relevantné a správne nastavené v spojení s plánovanými aktivitami a výdavkami.
5.	**Netransparentný výber projektu** Žiadosť o nenávratný finančný príspevok bola vyhodnotená a schválená bez toho, aby boli v žiadosti uvedené konkrétne aktivity. Podľa názoru EK aktivita uvedená v žiadosti viac zodpovedala celkovému cieľu projektu a neobsahovala opis žiadnej konkrétnej činnosti, ktorá sa mala vykonávať počas realizácie projektu. Preto podľa EK bolo nemožné posúdiť oprávnenosť rozpočtu, spôsob, ako bol určený, ako aj dôvody, prečo hodnotitelia vyhodnotili, že je primeraný. Postup schválenia projektu nebol primeraný, nakoľko sa nedali aplikovať dve z troch výberových kritérií.

VÝBEROVÝ A HODNOTIACI PROCES

Poradie	Opis zistenia
6.	**Nerovnaké zaobchádzanie so žiadateľmi** Poskytnutie rôznych lehôt na úpravu žiadostí o nenávratný finančný príspevok alebo predloženie doplňujúcich dokumentov žiadateľom.
7.	**Nedodržanie stanovenej lehoty procesu hodnotenia žiadostí** Proces výberu projektov, predovšetkým fáza súvisiaca s odborným hodnotením žiadostí o nenávratný finančný príspevok, trvala dlhšie, než bolo uvedené v zverejnených výzvach a stanovené v metodike. Dôvodom bola podľa EK zložitosť systému, ako aj nedostatky v oblasti elektronickej výmeny informácií a používania informačného systému ITMS2014+ (komunikácia medzi programovými orgánmi a žiadateľmi sa neuskutočňovala elektronicky, informačný systém sa využíval najmä na ukladanie elektronických kópií dokumentov vypracovaných mimo systému). Bol zaznamenaný aj prípad, kedy boli žiadatelia sprostredkovateľským orgánom požiadaní o predloženie dokumentu, ktorý vydáva ministerstvo. Namiesto toho, aby došlo k overeniu medzi príslušnými orgánmi, nasledovala výmena listov, ktorá zvýšila administratívnu záťaž SO a žiadateľa.
8.	**Nejasný, nedostatočný a nekvalitný audit trail v súvislosti s odborným hodnotením** V hodnotiacom hárku chýbali závery hodnotiteľov, dôvody hodnotenia a odkazy na príslušnú dokumentáciu.
9.	**Nedostatočné posúdenie kvality odborného hodnotenia zo strany RO** Postupy, týkajúce sa posúdenia kvality externého odborného hodnotenia boli vypracované, ale dodržiavali sa len formálne.
10.	**Závery administratívneho overovania boli automaticky prevzaté odbornými hodnotiteľmi**

DOHĽAD NAD ÚLOHAMI ZVERENÝMI SPOLUPRACUJÚCEMU ORGÁNU

Poradie	Opis zistenia
1.	**Nedostatok v dohľade nad úlohami zverenými SO** Na základe rizikovej analýzy nastali prípady, kedy nebola overená základná kľúčová požiadavka č. 2 – primeraný výber operácií a vzorka projektov vybratých na overenie nebola primeraná. V náhodne vybratej vzorke nebola zohľadnená rizikovosť projektov/výziev a nebola rozvrstvená tak, aby sa zabezpečilo, že budú zastúpené všetky výzvy, typy projektov a typy prijímateľov. Podľa EK by mala vzorka obsahovať schválené žiadosti, neschválené žiadosti, ale aj odvolania (ak nejaké sú), pre lepšie porozumenie spôsobu akým SO vykonáva výber operácií. Mala by byť založená na vyhodnotení rizík so zachovaním prvkov náhodnosti.
2.	**Nedostatočné postupy umožňujúce dohľad nad úlohami delegovanými na SO v súvislosti s údajmi o výkonnosti** Kontrolné zoznamy pre kontroly delegovaných úloh zahŕňali iba jednu všeobecnú otázku o tom, či SO vykonal kontrolu v súlade s príručkami o postupoch a platnými právnymi predpismi. Okrem toho RO nevykonal kontroly úloh delegovaných na SO, ako sú úlohy súvisiace s údajmi o výkonnosti, a tieto kontroly neboli zahrnuté do plánu kontrol RO.

MONITOROVANIE

Poradie	Opis zistenia
1.	**Monitorovacie správy v systéme ITMS2014+ nezodpovedajú vzorom správ, ktoré vydáva centrálny koordinačný orgán** Verzie monitorovacích správ v systéme ITMS2014+ neboli identické so vzorom monitorovacej správy, ktorý vydal Centrálny koordinačný orgán (napr. vo vzore v rámci systému ITMS2014+ chýbala časť s informáciami o verejnom obstarávaní).
2.	**Nesprávne/nespoľahlivé ukazovatele uvedené vo výročnej správe o vykonávaní** Vo výkonnostnom rámci nebolo správne vykázaných 5 ukazovateľov.
3.	**ITMS2014+ neumožňoval správnu agregáciu údajov o výkonnosti** V ITMS2014+ neboli zavedené funkcionality, ktoré by umožňovali agregovať dáta na programovej úrovni, identifikovať duplicitné dáta a upozorniť v prípade vloženia extrémnych hodnôt. Manuálne zaznamenávanie údajov by malo byť povolené len v riadne odôvodnených prípadoch a malo by byť zdokumentované v správe o výnimke. Uvedené nebolo v súlade s čl. 125 ods. 2 písm. d) a e) NSU a s článkom 24 ods. 2 delegovaného nariadenia Komisie (EÚ) č. 480/2014.
4.	**Neprimerané postupy pre prípravu výročnej správy o vykonávaní** RO pri príprave výročnej správy o vykonávaní použil usmernenie, ktoré vypracoval Centrálny koordinačný orgán. Toto usmernenie bolo pomerne všeobecné a nezaoberalo sa špecifikami konkrétneho operačného programu.
5.	**Nedostatočne podrobné kontrolné zoznamy a audit trail** V kontrolných zoznamoch pre administratívnu kontrolu a kontrolu na mieste pre overenie monitorovacích správ boli otázky formulované všeobecne a neriešili konkrétne problémy, týkajúce sa správnosti údajov ukazovateľov výkonnosti. Otázky boli zodpovedané jednoduchým označením Áno/Nie/Neuplatňuje sa, čo neumožňuje posúdiť kvalitu vykonaných overovaní zo strany riadiaceho orgánu.
6.	**Nedostatočné údaje o podporených podnikoch v ITMS2014+ a nedostatočný audit trail SO** Jedinými údajmi, ktoré prijímateľ zaznamenal v systéme ITMS2014+, je počet podporených podnikov. Jedným z chýbajúcich prvkov je názov podporovaných podnikov. Taktiež sa zistilo, že SO nevedie úplný audit trail o svojich kontrolách na mieste.

OPRÁVNENOSŤ VÝDAVKOV

Poradie	Opis zistenia
1.	**Neoprávnené výdavky v dôsledku neoprávnenosti príjemcov príspevku na aktivačnú činnosť** Konečnými užívateľmi v rámci projektu boli uchádzači o zamestnanie, ktorým sa vyplácal príspevok na aktivačnú činnosť. Bol identifikovaný prípad, kedy bola osoba zapojená do aktivačnej činnosti a poberala tento príspevok napriek tomu, že bola zamestnaná. Napriek tomu, že táto osoba aktivačnú činnosť vykonávala, nebola na poberanie príspevku za aktivačnú činnosť oprávnená a výdavky na vyplatený príspevok nebolo možné deklarovať na EK.
2.	**Nedodržiavanie zásady správneho finančného riadenia** Náklady na mzdu odborníka na verejné obstarávanie boli zahrnuté do základu na výpočet nepriamych nákladov projektu, aj keď bol plánovaný len jeden nákup s využitím už existujúcej rámcovej dohody s prijímateľom, za sumu len o niečo vyššiu ako samotné náklady na mzdu odborníka.

RIADENIE RIZÍK PODVODU

Poradie	Opis zistenia
1.	**Nedostatočné pokrytie všetkých kategórií rizika podvodu** RO pri rozhodnutí použiť vzor Komisie ako jediný register rizík pre všetky typy rizika RO zmenil odporúčanú typológiu rizík podvodu s cieľom vytvoriť len jednu samostatnú kategóriu pre všetky riziká podvodu („P“ – „Podvod“). Namiesto zohľadňovania všetkých rizík podvodu pre každú kľúčovú fázu uvedenú vo vzore Komisie („výber prijímateľov“, „vykonávanie a monitorovanie“ atď.) zohľadňoval RO len 11 rizík v rámci kategórie „Podvod“. Naopak, riziká, ktoré hodnotil v predpísaných fázach, priamo nesúviseli s rizikom podvodu. Kontroly zmierňujúce riziká boli svojou povahou všeobecné a boli nekonkrétne popísané, čo sťažovalo posúdenie toho, ktoré kontroly zmierňujú ktoré aspekty rizika a do akej miery.
2.	**Nedostatočný audit trail pri posúdení rizika podvodu** Pracovná skupina pre riadenie rizík podvodu nedostatočne zdokumentovala, ako dospela k svojim úsudkom, týkajúcim sa bodových hodnotení rizík (hrubých aj čistých), a taktiež neuviedla, aké konkrétne dokumenty/správy a zistenia odôvodňovali všetky zmeny v jednotlivých posúdeniach rizík.
3.	**Absencia posúdenia rizika podvodov v prípade dvoch kľúčových procesov v rámci vykonávania programu** V posúdení rizika podvodov, ktoré vykonali vnútroštátne orgány, neboli posúdené dva („certifikácia výdavkov a platieb“ a „priame obstarávanie riadiacim orgánom“) zo štyroch kľúčových procesov v rámci vykonávania programu, ako sa vyžaduje v usmerneniach o spoločnej metodike posudzovania systémov riadenia a kontroly (EGESIF_14-0010-final z 18. 12. 2014).

AUDIT TRAIL / ARCHIVÁCIA

Poradie	Opis zistenia
1.	**Neúplný a nesprávny rozpis výdavkov požadovaný pre audítorskú vzorku** Údaje k vzorke výdavkov, týkajúcich sa projektov Ústredia práce, sociálnych vecí a rodiny, nebolo možné jednoducho získať z IT systému, ale bolo potrebné ho získať zo súborov v programe Excel, čo je ťažkopádny a časovo náročný proces. Rozpis okrem toho nebol úplný, napr. informácie o platobných údajoch neboli uvedené pri všetkých výdavkoch a štruktúra údajov bola pre každý úrad práce odlišná.
2.	**Možnosť skrátenia obdobia dostupnosť dokumentov v metodike** Podľa príručiek o postupoch RO a SO by sa podporné dokumenty mali uchovávať počas obdobia troch rokov od 31. decembra po predložení účtov, do ktorých sú zahrnuté výdavky spojené s operáciou. Toto trojročné obdobie však mohlo byť na základe rozhodnutia RO obmedzené na dva roky, čo nie je v súlade s čl. 140 nariadenia č. 1303/2013.

E – KOHÉZIA A ĎALŠIE ZISTENIA

Poradie	Opis zistenia
1.	**Výmena informácií nie je v súlade s požiadavkou e-kohézie** Slovenské orgány nezabezpečili v lehote podľa čl. 122 ods. 3 Všeobecného nariadenia požadovanú výmenu informácií medzi prijímateľmi, RO, SO a CO prostredníctvom systému elektronickej výmeny údajov. Systém ITMS2014+ neposkytoval možnosť prenosu celej sprievodnej dokumentácie (faktúry, zmluvy, potvrdenia o zaplatení atď.), týkajúcej sa žiadostí o platbu od prijímateľov.
2.	**Výmena informácií nie je v súlade s požiadavkou e-kohézie** Predkladanie žiadostí o platbu, ako aj všetkých podporných dokladov od prijímateľov (faktúry, zmluvy, doklady o zaplatení atď.) sa vykonávalo len v papierovej forme, čím nebol zabezpečený súlad s požiadavkou čl. 122 ods. 3 nariadenia (EÚ) č. 1303/2013, podľa ktorého musia členské štáty zabezpečiť, aby sa najneskôr od 31.decembra 2015 všetky výmeny informácií medzi prijímateľmi a programovými orgánmi dali vykonávať prostredníctvom systémov elektronickej výmeny údajov.
3.	**Metodika pre vypracovanie finančnej analýzy nebola v súlade s čl. 61 nariadenia (EÚ) č. 1303/2013 a čl. 15 – 19 delegovaného nariadenia Komisie (EÚ) č.480/2014** V Metodike pre vypracovanie finančnej analýzy s cieľom určiť potenciálny čistý príjem sa žiadateľovi odporúčalo, aby znížil príjem z operácie tým, že odpočíta „odpis existujúcej infraštruktúry“, čo je v rozpore s čl. 19.1 a 19.2 delegovaného nariadenia č. 480/2014, v ktorom sa uvádza, že „pri výpočte nákladov a príjmov sa zohľadňujú iba peňažné toky, ktoré sa majú vyplatiť alebo prijať počas operácie“ a „z výpočtu sa vylúčia nepeňažné účtovné položky ako odpisy, rezervy na budúce reprodukčné náklady a rezervy na nepredvídané straty“.
4.	**Nedostatočné kontroly na mieste a administratívna záťaž pre zamestnancov RO** Nízke limity pre minimálnu sumu, ktorú prijímatelia mohli požadovať v žiadosti o platbu (ŽoP), a možnosť predložiť ŽoP vždy, keď prijímateľ dosiahol minimálnu prahovú hodnotu, viedli k častému predkladaniu ŽoP nízkej hodnoty zo strany prijímateľov a nevhodnému základu pre výber vzorky v prípade kontrol na mieste. To predstavovalo zvýšenú administratívnu záťaž pre zamestnancov RO, ich neefektívne využívanie a nedostatočnosť vykonaných kontrol na mieste, keďže sumy overené počas jednej kontroly na mieste boli veľmi nízke.

PREHĽAD VÝZNAMNÝCH ALEBO ČASTO SA OPAKUJÚCICH ZISTENÍ **Z AUDITOV EURÓPSKEJ KOMISIE A OPÄTOVNE VYKONANÝCH AUDITOV EURÓPSKEHO DVORA AUDÍTOROV** VYKONANÝCH V PROGRAMOVOM OBDOBÍ 2014 – 2020 **VO VŠETKÝCH ČLENSKÝCH ŠTÁTOCH** EURÓPSKEJ ÚNIE

MINISTERSTVO FINANCIÍ SLOVENSKEJ REPUBLIKY
Sekcia auditu a kontroly

OPRÁVNENOSŤ VÝDAVKOV – PODPORNÉ DOKUMENTY

Poradie	Opis zistenia
1.	**Nebolo možné vykonať fyzické overenie zakúpeného zariadenia:** Z dôvodu absencie sériových čísel na časti overovaných faktúr za nákup, nebolo možné vykonať identifikáciu zariadenia. Príjemca si zaobstaral vybavenie (notebooky, stolové počítače, tlačiarne atď.), pričom audítori EK zistili, že kontrolný zoznam OA obsahuje otázku o fyzickej prítomnosti všetkých častí zakúpeného vybavenia. Audítori EK preskúmali faktúry za tieto nákupy a zistili, že niektoré faktúry neobsahovali jedinečné sériové číslo pre každý kus zariadenia. Uvedené veľmi sťažuje, ak nie znemožňuje, identifikáciu a fyzickú kontrolu príslušného zariadenia. Podľa kontrolného zoznamu OA má audítor povinnosť vykonať na mieste kontrolu fyzickej prítomnosti všetkých zariadení. Audítor zodpovedný za výkon auditu tohto projektu použil svoj vlastný pracovný dokument na mieste, v ktorom uviedol všetky overené zariadenia a faktúry, ale bez odkazu na zosúladenie faktúr a sériových čísel zariadení. Preto v prípade položiek, bez sériového čísla na faktúre, audítori EK nemohli overiť, ako bola overená fyzická prítomnosť zariadenia na mieste. Absencia sériových čísel zariadení na faktúrach znemožňuje overiť, či položky zariadení v priestoroch príjemcu zodpovedajú tým, ktoré boli zakúpené a uvedené na faktúrach. Neexistencia audit trailu sériových čísel zariadení na faktúrach spochybňuje oprávnenosť príslušných výdavkov.
2.	**Neoprávnení účastníci z dôvodu absencie dostačujúcich čestných vyhlásení:** Čestné vyhlásenie účastníka sa nie vždy zhodovalo s menami účastníkov zaznamenanými v oficiálnej databáze. V overovanom projekte museli účastníci podpísať čestné vyhlásenie, že sa nezúčastňujú na vzdelávaní, zamestnaní ani odbornej príprave (v čase podpisu dokumentu). Počas auditu EK bolo na mieste audítorom EK vybraných 30 účastníkov, s cieľom overiť výsledky, ktoré boli dosiahnuté v projekte. U 30 vybraných účastníkov boli skontrolované osobné záznamy. Audítori zistili, že 5 z 30 vyhlásení nebolo správne podpísaných tak, ako sa požaduje na dokumente (meno a priezvisko a podpis). Zistili tiež, že krstné mená podpísaných účastníkov sa líšili od oficiálnych krstných mien, alebo vyhlásenia boli podpísané len krstným menom. Počas kontroly čestných vyhlásení audítor EK zistil, že neexistuje žiadny záznam o tom, že by predkladateľ skontroloval (a ako prebehla kontrola) totožnosť osoby podpisujúcej čestné vyhlásenie, v prípadoch, kde by podpis účastníka mohol spochybniť totožnosť účastníka podpísaného na čestnom vyhlásení. Nebolo možné potvrdiť, že osoba, ktorá sa zúčastnila na projekte (podľa vyhlásenia príjemcu), bola tá istá, ktorá vyhlásenie podpísala. Preto 5 účastníkov z 30 sa považovalo za neoprávnených a výdavky súvisiace s týmito 5 účastníkmi nebolo možné posudzovať za oprávnené.
3.	**Neúplný audítorský záznam (audit trail):** Podľa článku 27 ods. 2 písm. b) delegovaného nariadenia Komisie (EÚ) č. 480/2014: Auditom operácií sa overuje zákonnosť a správnosť výdavkov vrátane toho, „že požadované podklady preukazujú primeraný audítorský záznam (audit trail)“. V prípade jednej faktúry za konzultanta (vzorka č. 28) chýba audit trail, čo znemožňuje porovnanie faktúry s ostatnými podpornými dôkazmi. Fakturovanú sumu 4 400,00 EUR nie je možné porovnať so sumou zaúčtovanou na účtoch prijímateľa vo výške 32 780,00 EUR (chýbajú vysvetľujúce údaje o možnej konverzii EUR alebo iné možné dôvody tohto nesúladu). Okrem toho sa na rezervačných dokladoch nachádza odkaz „Faktúra_18MC-32“, ktorý nie je možné priradiť k poskytnutej faktúre. Audítori EK navyše uviedli, že faktúra neobsahuje žiadne sériové číslo, na rozdiel od iných faktúr získaných v rámci overovaných operácií. Výdavky, na ktoré nie je zriadený audit trail, sú považované za neoprávnené.

OPRÁVNENOSŤ VÝDAVKOV – PODPORNÉ DOKUMENTY

Poradie	Opis zistenia
4.	**Nedostatočné informácie v pracovných výkazoch:** Projekt bol zameraný na zadržaných (väzňov) v detenčnom centre v meste XYZ a bol štruktúrovaný do rôznych činností (analýza, poradenstvo, vzdelávanie a školenia, či už na plný alebo čiastočný úväzok). Pracovný výkaz poskytnutý prijímateľom zaznamenával iba deň, kedy sa uskutočnilo školenie, bez počtu odučených hodín. Na základe toho, nebolo možné sledovať celý čas, ktorý bol strávený na školení, čo sa považuje za nesúlad s čl. 25 delegovaného nariadenia Komisie 480/2014. Okrem toho v niektorých prípadoch nebola jasná metóda výpočtu na overenie minimálnej požadovanej miery účasti stanovenej vo výške 70 %, ktorá spúšťala platbu príspevku určenej na čiastočné zaškolenie. Zaškolenie trvalo tri mesiace a príspevok sa vyplácal mesačne. Keďže školenie nezačalo prvý deň v mesiaci, prvý a posledný mesiac sú čiastočne pokryté a spolu sa započítajú ako celý „tretí mesiac“. V prípade X bola pokrytá prvá polovica mesiaca (kedy bol účastník kurzu počas pracovných dní 100 % prítomný) a aj napriek tomu bol tento mesiac započítaný ako úplný (a vyplatený v plnej výške konečnému prijímateľovi). Ak berieme do úvahy posledný mesiac (počas ktorého nebol účastník kurzu prítomný každý deň), tak sa javí, že uvedený účastník neukončil trojmesačné obdobie. Pre nedostatok informácií o počte odpracovaných hodín, nie je možné zistiť, či bola dosiahnutá minimálna požadovaná dochádzka.
5.	**Nedostatočný audit trail v súvislosti s cestovnými nákladmi:** Cestovné náklady za roky 2016 a 2017 boli vypočítané na základe vyhlášky, ktorou sa stanovuje paušálna suma umožňujúca vypočítať pomerné cestovné náklady za použitie vozidla zamestnancami ktoré sú odpočítateľné zo skutočných výdavkov. Tento výpočet bol vypočítaný súčinom prejdených kilometrov z jednorazovej platby, ktorá je určená ako základná náhrada za najazdené km používaného vozidla. Počas overovania prevádzkových nákladov audítori EK zistili, že v audítorských spisoch chýba akýkoľvek dokument odôvodňujúci základnú náhradu za najazdené km. Napríklad pri niektorých zamestnancoch, sa základná náhrada za najazdené km vozidla, uvedená na rôznych mesačných výpisoch z pracovných ciest z jednotlivých štátov, líši bez akejkoľvek podpornej dokumentácie v spise. V dôsledku toho audítori EK neboli schopní overiť, či deklarované sumy zodpovedajú platnej kilometrovej stupnici. Pri absencii podpornej dokumentácie súvisiacej so základnou náhradou za najazdené km používaných vozidiel, sa sumy výdavkov súvisiacich s cestovnými nákladmi považujú za neoprávnené.
6.	**Nedostatočná dokumentácia na preukázanie oprávnenosti účastníkov:** Projekt spočíval v zorganizovaní, vedení, vybavení systému prevencie a boja proti predčasnému ukončeniu školskej dochádzky a zabezpečenie podmienok pre mobilizáciu systému účastníkov programu v rozsahu regiónu XY. Audítori EK zistili nedostatočnú dokumentáciu v kontrolnej prílohe. V prílohe I dohody bolo uvedené geografické kritérium pre oprávnenosť. V dohode bolo uvedené, že miesto realizácie projektu, teda miesto, kde sa má nachádzať škola účastníkov, sa musí nachádzať v regióne XY. Národný orgán preveril bydlisko účastníkov projektu. Opätovné vykonanie overenia oprávnenosti účastníkov útvarmi EK odhalilo nedostatočnú dokumentáciu a overenie splnenia kritéria územnej oprávnenosti zo strany národného orgánu. Audítori EK zastávajú názor, že predmetom skúmania oprávnenosti účastníkov príslušného projektu má byť určené miesto vzdelávacích zariadení a nie t adresa trvalého bydliska účastníkov.

OPRÁVNENOSŤ VÝDAVKOV – VÝDAVKY NESÚVISIACE S PROJEKTOM

Poradie	Opis zistenia
1.	**Výdavky na semináre mimo časového obmedzenia realizácie projektu:** OA zistil, že deväť výdavkových položiek súvisiacich so vzdelávacími aktivitami, ktoré sa konali medzi septembrom a decembrom 2017, bolo deklarovaných v žiadosti o platbu v rámci iného projektu (s podobným predmetom a príjemcom) v období od januára do decembra 2018. OA uvedené považoval za formálnu chybu, keďže toto opatrenie/operácia je sledom ročných projektov s rovnakými cieľmi a príjemcami. Vzdelávacie aktivity sa však v skutočnosti uskutočnili v rámci iného projektu (s obdobím realizácie od januára do decembra 2017). OA konkrétne overil úplné vyhlásenia o výdavkoch pri oboch projektoch, overením sa zistilo, že nedochádza k riziku dvojitého financovania. Tieto výdavky však nie sú oprávnené, keďže sa týkajú iného projektu a obdobia.
2.	**Neoprávnené mzdové náklady**: Z dôvodu zjednodušenej úpravy dochádzkových výkazov používaných RO (štvrťročné časové výkazy, bez žiadnych podrobných informácií o činnostiach za pracovný deň alebo mesiac) bolo nutné hĺbkovo preskúmať vykazované činnosti a podklady súvisiace s týmito činnosťami. Audítori EK zistili, že RO nie vždy požadoval a/alebo preskúmal tieto podporné dokumenty. Preto po preskúmaní podporných dokumentov k vykázaným činnostiam audítori EK usúdili, že výdavky na nasledujúce činnosti vykázané v pracovných výkazoch sú neoprávnené, pretože boli a) nedostatočne podporované audit trailom; b) nie sú potrebné na úspešné dokončenie projektu; c) alebo výstupy spojené s výdavkami už existovali: 1. Koordinátor osvedčených postupov. Výdavky vo výške xxx.xxx EUR neboli podložené primeraným audit trailom. Tieto pozície neboli potrebné pre úspešné dokončenie projektu. Audítori EK dostali jeden z hlavných výstupov koordinátorov, databázu osvedčených postupov, ktorá pozostávala z približne 89 záznamov prezentovaných ako osvedčené postupy. Rovnaké zistenie konštatoval aj Najvyšší kontrolný úrad vo svojom protokole. Po prvé, ako je uvedené v protokole Najvyššieho kontrolného úradu, žiaden z osvedčených postupov nebol zaznamenaný koordinátorom osvedčených postupov. Okrem toho len šesť osvedčených postupov bolo ďalej rozpracovaných a schválených RO. Navyše, väčšina týchto osvedčených postupov je taká všeobecná (napr. komplexný prístup, leadership, desegregácia, inklúzia), že ich nemožno považovať za osvedčené postupy alebo nástroj, ktorý môže byť nápomocný pri realizácii projektu. Audítori EK preto zastávajú názor, že výdavky súvisiace s koordinátormi osvedčených postupov sú neoprávnené; a 2. Odborní garanti projektu. Výdavky vo výške xxx.xxx EUR neboli dostatočne podporené audit trailom. RO uviedol audítorom EK a tiež Najvyššiemu kontrolnému úradu, že práca odborných garantov projektu nemôže byť podporená žiadnymi hmatateľnými výstupmi. RO predkladal audítorom EK zápisnice z rôznych stretnutí internej oponentskej skupiny za spoluúčasti týchto garantov. Avšak reportované časy pre opatrenie súvisiace s internou oponentskou skupinou nezodpovedajú dĺžke stretnutí, ako je uvedené v zápisnici.

OPRÁVNENOSŤ VÝDAVKOV – VÝDAVKY NESÚVISIACE S PROJEKTOM

Poradie	Opis zistenia
3.	**Prepojenie medzi výdavkami a operáciou/opatreniami ESF nie sú jasné:** Projektom sa malo zvýšiť vytváranie udržateľných podnikov ľuďmi, ktorí sú najviac vzdialení od trhu práce, a najmä ženami. Podľa článku 5.2 uznesenia č. 20xx-yyy z xx/xx/xxxx sa výdavky musia skutočne vzťahovať k príslušnej operácii. Okrem toho sa v príručke upravujúcej oprávnenosť výdavkov uvádza, že „nákupom vybavenia treba rozumieť obstaranie materiálu priamo súvisiaceho a potrebného na realizáciu projektu“. V certifikovaných výdavkoch sú zahrnuté odpisy vozidla obstaraného v roku 2015. Pričom je ťažké určiť priamu súvislosť medzi týmito výdavkami a podporou, zvyšovaním povedomia, prijímacími, školiacimi a následnými činnosťami určenými pre uchádzačov o zamestnanie. Uvedené by mali byť skôr prevádzkové náklady, ktoré sú zahrnuté do 15 % paušálnej sadzby nepriamych nákladov. V príručke upravujúcej oprávnenosť výdavkov sa uvádza, že „nepriame výdavky zahŕňajú najmä náklady, ako sú bežné prevádzkové výdavky prijímateľov […]“. Dohoda obsahuje tieto náklady na základe zjednodušeného vykazovania výdavkov v rámci limitu 15 % priamych osobných nákladov, ktoré majú pokryť všetky nepriame náklady operácie. Rovnaké zdôvodnenie platí aj pre poplatky fakturované účtovníkom v 20xx (x.xxx EUR). Jedná sa o nepriame náklady. Najmä na faktúre 20xxx sa účtuje xx EUR za potvrdenie o nezamestnanosti, pričom priama súvislosť s operáciou ESF nebola preukázaná. Napokon, certifikované výdavky zahŕňajú aj náklady na stravovanie účastníkov, ktorí však neboli uchádzačmi o zamestnanie. Faktúry za účastnícke náklady obsahujú počet poskytnutých jedál, čo nie je v súlade s počtom účastníkov uvedeným na prezenčných listinách.
4.	**Neoprávnené výdavky na komunikačné činnosti bez odkazu na podporu EÚ:** Projekt sa týkal zapojenia partnerov a verejnosti do implementácie operačných programov. Projekt realizuje najmä rôzne komunikačné aktivity prostredníctvom rôznych kanálov: TV, rozhlas, billboardy, tlač, podujatia atď. Pohľadávka overovanej faktúry sa týkala: (1) písania článku, písania textu v brožúre, (2) písania a produkcie rozhlasového komerčného textu, (3) správy obsahu webovej stránky a (4) servisného poplatku hlavných účtov. Audítori EK preskúmali tri výstupné dokumenty, ktorými boli: (i) správy (ii) blog na stránke a (iii) krátke filmy. Audítori EK zistili, že spomedzi článkov v „správach“ sa niekoľko článkov netýkalo fondov EÚ a z desiatich článkov v sekcii „blog na stránke“ tri neobsahovali odkaz na podporu EÚ. Audítori EK dospeli k záveru, že výdavky súvisiace s článkami bez akéhokoľvek odkazu na financovanie EÚ sú neoprávnené, pretože nie sú v súlade s cieľom projektu, t. j. informovať verejnosť o financovaní EÚ.
5.	**Neoprávnené zmluvy. Výdavky nesúvisiace s projektom - neoprávnené zásoby potravín:** Projekt je o digitalizácii a archivácii dokumentov vytvorených počas implementácie OP. Prijímateľ projektu podpísal dve zmluvy na dodávku cukroviniek a cereálnych potravinárskych výrobkov a iných výrobkov distribuovaných dodávateľom. Audítori EK považujú tieto výdavky za neoprávnené z nižšie uvedených dôvodov. Podľa bodu XYZ vnútroštátnych pravidiel o oprávnených výdavkoch čerpania dotácií pochádzajúcich z niektorých fondov EÚ v programovom období 2014 – 2020 možno vo vzťahu k projektom financovaným EÚ zaúčtovať len tie výdavkové položky, ktoré sú potrebné na dosiahnutie cieľov projektu a realizácii projektu. Výdavky možno účtovať len do tej miery, do akej súvisia s financovaným projektom a slúžia jeho cieľom. Audítori EK majú za to, že dodávateľské zmluvy nespĺňajú uvedené požiadavky. Tzv. „zdravé raňajky“ poskytované zamestnancom podieľajúcim sa na projekte počas jeho trvania nemajú priamu súvislosť s cieľmi projektu a neslúžia ani na jeho realizáciu. Zamestnanci vykonávajú svoje každodenné úlohy a povinnosti, ktoré musia vykonávať v rámci svojej bežnej pracovnej doby. V dôsledku uvedeného príslušné zmluvy nie sú ani nevyhnutné, ani potrebné na dosiahnutie cieľov projektu a na to, aby zamestnanci mohli pracovať, a nemožno ich považovať za súčasť základných pracovných podmienok. Uvedené náklady preto nespĺňajú kritériá oprávnenosti a sú neoprávnené.

OPRÁVNENOSŤ VÝDAVKOV – VÝDAVKY NESÚVISIACE S PROJEKTOM

Poradie	Opis zistenia
6.	**Nepreukázateľná súvislosť medzi deklarovanými výdavkami a aktivitami projektu:** V prípade operácie, ktorá sa týkala nenávratného grantu pre súkromnú spoločnosť klasifikovanú ako MSP, sa výdavky v dvoch žiadostiach o platbu týkali najmä cestovných výdavkov a propagačných a marketingových aktivít. Ďalšie výdavky sa týkali registrácie ochrannej známky, certifikácie kvality a miezd vrátane odvodov na sociálne zabezpečenie pre dvoch zamestnancov, ktorí mali uzatvorené pracovné zmluvy na výkon projektových aktivít (ako je definované v žiadosti/zmluve o poskytnutí grantu). V žiadosti o grant boli náklady na týchto zamestnancov odôvodnené tým, že budú vykonávať marketingové a propagačné aktivity. V prípade [2 nových zamestnancov] sú relevantné tieto faktory: - V pracovnej zmluve bolo uvedené, že pracovné povinnosti tejto osoby sú povinnosti „analytika“. Okrem iných úloh mal zamestnanec vykonávať experimenty, analýzy a fyzikálno-chemické testy v oblasti kontroly kvality a zloženia produktov. V zmluve sa tiež uvádzalo, že zamestnanec môže byť požiadaný o vykonanie iných úloh, ktoré nie sú zahrnuté v tejto kategórii, ak budú zodpovedať jeho odbornej spôsobilosti. Dotyčná osoba mala magisterský titul v odbore biologické inžinierstvo. - V žiadosti o grant bol príspevok zverejnený ako miesto zaradenia v digitálnom marketingu. Pracovná zmluva neobsahuje žiadny odkaz na grant ani na činnosti, ktoré sa majú v tejto súvislosti vykonať. - Prijímateľ účtoval na operáciu 100 % náhradu za mzdy zamestnancov a súvisiacich poplatkov, pričom prijímateľ neviedol žiadne výkazy práce a ani záznamy o pracovnej činnosti zamestnanca. Audítori EDA považovali plat a odvody zamestnanca na sociálne zabezpečenie za neoprávnené, pretože prijímateľ nepreukázal, že zamestnanec pracoval na operácii. Okrem toho pracovná zmluva, ktorú prijímateľ podpísal počas realizácie operácie, sa týkala náplne práce, ktorá nijako nesúvisela s činnosťami predpokladanými v žiadosti o grant a umožňovala prijímateľovi/zamestnávateľovi poveriť zamestnanca vykonávaním iných úloh, pre ktoré bol odborne spôsobilý.
7.	**Výdavky v rozpore so zmluvou:** Účelom overovaného projektu bolo vytvoriť viac rýchlo rastúcich spoločností posilnením regionálnej špecializácie v podnikovej oblasti. Podľa článku 27 ods. 2 písm. b) delegovaného nariadenia Komisie (EÚ) č. 480/2014: Auditom operácií sa overuje zákonnosť a správnosť výdavkov vrátane toho, „že požadované podklady preukazujú primeraný audítorský záznam (audit trail)“. V súvislosti s jednou osobou (vzorka č. 1) bolo podľa výplatnej pásky rozdelenie pracovných činností medzi projekty (t. j. percentuálna podiel) dohodnuté inak ako bolo uvedené v zmluvnej úprave. Pri troch konzultantoch (vzorky č. 6, 7 a 8) boli hodinové sadzby účtované na faktúrach oveľa vyššie ako sadzby uzatvorené v zmluve a vo víťaznej ponuke. Celkové neoprávnené výdavky sú vo výške 113 420,98 EUR.

OPRÁVNENOSŤ VÝDAVKOV – VÝDAVKY NESÚVISIACE S PROJEKTOM

Poradie	Opis zistenia
8.	**Projekt nie je v súlade s pravidlami oprávnenosti stanovenými vo výzve na predkladanie návrhov:** Cieľom overovaného projektu bolo podporiť prijímanie mladých ľudí do 35 rokov do zamestnania prostredníctvom stimulov pre zamestnanosť vo forme bonusov, týkajúcich sa novoprijatých zamestnancov (pomoc de minimis). Presnejšie povedané, operácia spočívala v poskytnutí zamestnaneckej prémie na dva roky s maximálnou hodnotou 10 000 EUR ročne, ktorá sa poskytuje mladému človeku s trojročnou odbornou kvalifikáciou alebo maturitou. Certifikovaná suma za účtovný rok bola v hodnote 10 000 EUR. Počas overovania audítori EK zistili nedostatky v overeniach vykonaných národným orgánom v súvislosti s rodinnými väzbami medzi zodpovednými osobami v družstve, prijímateľom pomoci a zamestnancom, čo znamená rozpor s článkom 4 ods. 4 výzvy na predkladanie návrhov. Audítori EK predovšetkým uviedli, že národný orgán obmedzil svoje overovanie na riaditeľov spoločností, žiadajúcich bonus (v tomto prípade družstvo), ale neoveril prítomnosť potenciálnych vzťahov s inými partnermi, ako sa vo výzve vyžadovalo. Podľa rozhovorov uskutočnených počas auditu išlo o všeobecný prístup pri výkone kontroly. V dôsledku toho nemožno vylúčiť, že v rámci iných operácií tej istej výzvy na predkladanie návrhov, (alebo iné výzvy na predkladanie návrhov, ktoré obsahovali podobné podmienky) boli nedostatočne overené rodinné väzby. Po analýze dodatočnej dokumentácie požadovanej počas overovania, audítori EK zistili, že mladý človek zamestnaný v družstve a podpredseda družstva mali rovnaké priezvisko, čo naznačovalo možné rodinné väzby medzi prijímateľom a mladým zamestnancom v rozpore s pravidlami stanovenými vo výzve. Tento aspekt mohol zistiť národný orgán, ktorý sa však spoliehal len na čestné vyhlásenie zamestnanca. V prípade nerešpektovania uvedených kritérií oprávnenosti by to spôsobilo 100 % neoprávnenú operáciu. Po ďalších žiadostiach, týkajúcich sa objasnenia vzťahu medzi podpredsedom družstva a zamestnancom, národný orgán oznámil audítorom EK, že prijímateľ sa vzdá pomoci prijatej prostredníctvom operačného programu. Družstvo odôvodnilo zmenu podnikateľskej stratégie súvisiacej so zdravotnou pohotovosťou. Audítori EK neobdržali žiadne informácie o tom, či by národný orgán mohol potvrdiť alebo vyvrátiť nejaké rodinné prepojenie medzi mladým zamestnancom a podpredsedom družstva. Z uvedeného dôvodu sa operácia považuje za neoprávnenú.

OPRÁVNENOSŤ VÝDAVKOV – ĎALŠIE ZISTENIA

Poradie	Opis zistenia
1.	**Neboli rešpektované špecifické podmienky operácie:** Overované výdavky sa týkali dotácií, ktoré prijímateľ udelil zamestnávateľom v rámci schémy pomoci de minimis na nábor osôb z marginalizovaných komunít a ich udržanie sa na trhu práce. Dotácia sa týkala pevnej sumy za mesiac, ktorú prijímateľ poskytoval zamestnávateľom na obdobie maximálne 12 mesiacov a ktorá bola určená na pokrytie miezd novoprijatých zamestnancov. V zmluve o poskytnutí grantu sa vyžadovalo, aby: a) zamestnávateľ uzatvoril individuálnu pracovnú zmluvu s osobami patriacimi do cieľovej skupiny; b) pracovné miesto sa udrží najmenej šesť mesiacov po skončení obdobia, na ktoré bol poskytnutý náborový príspevok, alebo najmenej 6 mesiacov po ukončení povinnej doby podnikania v trvaní 12 mesiacov. Audítori EK si vyžiadali zmluvy, ktoré zamestnávatelia uzatvorili so zamestnancami, informácie o zamestnancoch z registra zamestnancov, výpoveď zamestnancov / rozhodnutie zamestnávateľa o ukončení pracovnej zmluvy a dôkazy o zaplatenej a prijatej výške zamestnancami. Pri všetkých šiestich položkách zo vzorky sa doba zamestnania skončila krátko po období, na ktoré zamestnávatelia dostali náborový príspevok. Od prijímateľa grantu sa vyžadovalo, aby sledoval, či prijímatelia pomoci de minimis dodržiavajú požiadavku na udržanie si pracovného miesta minimálne šesť mesiacov po skončení obdobia, na ktoré bola poskytnutá dotácia na nábor. V prípade všetkých šiestich zamestnancov zo vzorky sa pracovný pomer skončil pred uplynutím šesťmesačného obdobia, počas ktorého by sa malo pracovné miesto udržať. V dôsledku toho výdavky nespĺňajú vyššie uvedené podmienky, a preto sú neoprávnené.
2.	**Neoprávnení účastníci:** Projekt ESF sa týkal rozvoja kvalifikovanosti zamestnancov v subregióne. Pravidlá výzvy jasne stanovovali, že podpora sa poskytuje účastníkom v kontexte ich situácie na trhu práce. Nárok teda nemajú ľudia, ktorí sa už nezúčastňujú na trhu práce alebo ktorých potreby nesúvisia s potrebami trhu práce. Za účelom určenia orientačnej hranice veku, , pri ktorej sa osoba považuje za osobu nezúčastňujúcu sa na trhu práce, a či by sa príslušní účastníci mali považovať za neaktívnych, audítori EK vzali do úvahy, že dôchodkový vek v príslušnom členskom štáte je 60 rokov pre ženy a 65 rokov pre mužov a že priemerný vek odchodu do dôchodku v EÚ je 65 rokov. Audítori EK identifikovali osem účastníkov na vzorke 30, ktorí prekračujú túto vekovú hranicu. Okrem toho títo ôsmi účastníci vyhlásili, že sú skutočne na dôchodku. V dôsledku toho sa títo účastníci už nepovažujú za súčasť pracovnej sily, pretože sú ekonomicky neaktívni, a teda neprispievajú k dosahovaniu cieľov opatrenia, v rámci ktorého bol projekt financovaný. Audítori EK preto usúdili, že príslušní účastníci nie sú oprávnení. Pravidlá výzvy zaväzujú, aby subjekt pred poskytnutím podpory vykonal analýzu, ktorá pokrýva minimálne b) skutočné potreby účastníka v kontexte situácie na miestnom/regionálnom trhu práce, c) výber vzdelávacej aktivity účastníkom projektu, ktorý vyplní medzeru v kvalifikácií na miestnom/regionálnom trhu práce. Spomedzi 8 osôb len 3 deklarovali ochotu opätovne sa zamestnať. V niektorých prípadoch bolo zistené, že neexistuje záznam v audit traile o skutočnej príprave, alebo potreba odbornej prípravy nesúvisela s prácou a namiesto toho sa príprava bola zameraná na osobné potreby a rozvoj alebo na boj proti digitálnemu vylúčeniu starších ľudí. Ak by prijímateľ a/alebo RO vykonali túto podrobnú analýzu, tak by uvedené neoprávnené osoby boli identifikované. Identifikovaných osem osôb nespĺňa podmienky, pravidlá výzvy a národné uznesenia.

OPRÁVNENOSŤ VÝDAVKOV – ĎALŠIE ZISTENIA

Poradie	Opis zistenia
3.	**Neoprávnené výdavky – fakturované náklady boli vyššie ako skutočné náklady:** Projekt „Poskytnúť mladým absolventom právnických fakúlt možnosť absolvovať vzdelanie požadované zákonom o advokátoch/advokácií“. Tento projekt poskytuje príspevky mladým absolventom práva počas ich prípravy, ako to vyžaduje vnútroštátny zákon o právnikoch. Prijímateľ zadal vyplácanie príspevkov – okrem iných povinností – účtovníckej firme X. Platby sa uskutočňujú mesačne a poplatok za výplatu každého absolventa je stanovený vo výške 3 EUR (bez DPH). Audítori EK zistili, že účtovná firma fakturovala vyššiu sumu, ako boli skutočné platby príspevkov mladým absolventom práva (t. j. konečným príjemcom). Stalo sa tak v dôsledku skutočnosti, že do fakturovaných nákladov boli zahrnuté nulové platby (t. j. keď konečný príjemca nedostal za daný mesiac žiadnu úľavu). Najmä za obdobie od septembra 2017 do augusta 2019 audítori EK zistili, že 211 príspevkových nulových platieb boli považované za skutočné platby a boli nesprávne zaúčtované vo faktúrach spoločnosti.
4.	**Neoprávnené výdavky – neprítomnosť zamestnancov:** V prípade Programu verejnoprospešných prác mesta, zazmluvnená spoločnosť vypovedala zmluvu a požiadala o čiastočné vrátenie finančných prostriedkov, pretože pri kontrole vykonanej regionálnou kanceláriou spoločnosti v priestoroch zamestnávateľa boli zistené nezrovnalosti. Spoločnosť zistila, že zamestnanci verejnej správy neboli prítomní na miestach definovaných v programe verejnoprospešných prác a dostali refundáciu na základe zmluvy medzi spoločnosťou a zamestnávateľom. Táto zmluva stanovuje, že „nepoužité finančné prostriedky budú vrátené od okamihu, kedy boli zistené nezrovnalosti“ (článok 5 ods. 4). Podpora, ktorú spoločnosť vyplatila zamestnávateľovi pred kontrolou na mieste, zostala vo výkaze výdavkov (deklarované boli 2 mesiace). Neexistuje však žiadny dôkaz o prítomnosti zamestnancov verejnej správy v období pred kontrolou na mieste a mesto priznalo, že zamestnanci verejnej správy nepracovali na lokalite definovanej v programe verejnoprospešných prác.. V dôsledku toho audítori EK považovali súvisiace výdavky za neoprávnené. Týka sa to aj všetkých ostatných verejných zamestnancov v rámci programu verejnoprospešných prác pre uvedené mesto (+/- 50 pracovníkov).
5.	**Neoprávnené výdavky – neprítomnosť projektových zamestnancov:** Mzdové náklady na projekt realizovaný ústavom akadémie vied. Podľa informácií RO sa v rámci kľúčovej aktivity 01 v období január - marec 2018 uskutočnilo len jedno stretnutie projektového tímu. Audítori EK posúdili zápisnicu z tohto stretnutia s menami účastníkov. Na základe preskúmania pracovných výkazov zamestnancov projektu a podporných dokumentov audítori EK zistili neoprávnené výdavky pre dve osoby. Obidve osoby uviedli vo svojich výkazoch práce (za január – marec 2018) 12 hodín/každý za stretnutie projektového tímu v rámci kľúčovej aktivity 01. Podľa informácií od RO sa však 27. marca 2018 uskutočnilo len jedno stretnutie projektového tímu a vyššie uvedené osoby neboli prítomné. Preto 24 hodín deklarovaných týmito osobami nemožno považovať za oprávnené.

OPRÁVNENOSŤ VÝDAVKOV – ĎALŠIE ZISTENIA

Poradie	Opis zistenia
6.	**Neoprávnené výdavky – nesprávne účtované hodinové sadzby:** Súčasťou projektu boli školenia, na ktoré boli prijatí externí školitelia. Školitelia boli na základe skúseností rozdelení do skupín „senior“ alebo „junior“ s rôznou maximálnou hodinovou sadzbou. V jednom prípade zmluva s učiteľom nešpecifikovala skupinu, ale uvádzala všeobecne „významná skúsenosť“. V zmluve nebola uvedená hodinová sadzba, ale celková výška za zadanie. Hodinová sadzba pre tento konkrétny prípad bola nižšia ako sadzba stanovená pre skupinu „senior“, ale vyššia ako pre skupinu „junior“. Na základe životopisu poskytnutého prijímateľom audítori EK považovali učiteľa za „juniora“, keďže nadobudnutá prax bola kratšia ako 5 rokov, ktorá bola podľa smernice požadovaná pre starších odborníkov. Preto sa rozdiel medzi maximálnou hodinovou sadzbou stanovenou pre skupinu „junior“ a skutočne uplatnenou a certifikovanou hodinovou sadzbou považuje za neoprávnený výdavok.
7.	**Neoprávnené výdavky - náklady na automobilové vozidlo:** ERDF projekt zahŕňa obstaranie troch vozidiel špeciálne vybavených na prepravu osôb so zníženou pohyblivosťou. Bolo zistené, že boli uhradené poplatky súvisiace s neoprávneným vozidlom. Audítori EK zistili, že spoločnosť vyfakturovala za prepravu a clo za automobilové vozidlo. Audítori EK zistili, že fakturovaná suma je výrazne vyššia ako sumy fakturované za prepravu a clo za ďalšie dve dovezené vozidlá. Požiadali preto o vysvetlenie prijímateľa projektu. Prijímateľ v e-mailovej odpovedi uznal, že na vozidlo sa nevzťahuje oslobodenie od prístavných poplatkov, ako by to bolo možné v prípade vozidla určeného na prepravu osôb so zníženou pohyblivosťou. Prístavné poplatky vzťahujúce sa na vozidlo sú neoprávnené, pokiaľ od nich prijímateľ mohol byť oslobodený, ak by deklaroval, že dovezené vozidlo je určené na prepravu zdravotne znevýhodnených a splnil by požadované administratívne postupy.
8.	**Neoprávnené náklady na prenájom:** Cieľom projektu je organizovať programy pre deti s poruchou pozornosti (ako sú deti so špeciálnymi vzdelávacími požiadavkami). Podľa pravidiel oprávnenosti výzvy sa programy môžu organizovať len v priestoroch prijímateľa. Audítori našli jednu faktúru schválenú RO za prenájom konferenčného centra na 12 dní. Táto suma vychádzala zo zmluvy uzatvorenej medzi prijímateľom projektu (nájomcom) a subjektom, vlastníkom rezortu pre deti a mládež, kde sa konferencia konala. Audítori EK považovali tieto výdavky za neoprávnené.
9.	**Neoprávnené odpisy:** Časť nákladov na odpisy budovy - účtovaná na projekt bola v rozpore s čl. 69 ods. 2 písm. d) všeobecného naradenia č. 1303/2013. Počas analýzy certifikovaných výdavkov v projekte audítori zistili, že časť nákladov, týkajúcich sa odpisov budov, v ktorej prebiehali niektoré z projektových aktivít, boli zaúčtované na projekt. Na základe predložených dokladov zistili, že budova bola obstaraná za celkovú sumu x.xxx.xxx eur, z čoho bola z verejných zdrojov krytá suma x.xxx.xxx EUR. Aj keď odpisy účtované na projekt boli vypočítané len percentuálne (zodpovedajúce percentu budovy využívanej projektom) z hodnoty majetku očistenej od sumy verejných financií, výdavky sa nepovažujú v súlade s ustanovením článku 69 ods. 2 písm. d) všeobecného naradenia č. 1303/2013, v ktorom sa uvádza, že: “2. Odpisy sa môžu považovať za oprávnené, ak sú splnené tieto podmienky: ... d) verejné granty neprispeli k získaniu investičného majetku." V dôsledku toho nemožno deklarované náklady na odpisy považovať za oprávnené.

OPRÁVNENOSŤ VÝDAVKOV – ĎALŠIE ZISTENIA

Poradie	Opis zistenia
10.	**Výdavky deklarované ako neuhradené príjemcom** Cieľom operácie je posilniť výskumné a inovačné projekty a zvýšiť spoluprácu medzi univerzitami a podnikmi. V tejto súvislosti prijímateľ deklaroval personálne náklady u niekoľkých zamestnancoch, ktorí pracovali na projekte. Deklarované personálne náklady zahŕňali niektoré výdavky súvisiace s plateným pracovným voľnom z dôvodu návštevy lekára, ktoré je pokryté sociálnym zabezpečením. V súlade so schválením výzvy na poskytnutie grantu a pravidlami oprávnenosti audítori EK zastávajú názor, že oprávnené sú iba výdavky na zamestnancov, ktoré prijímateľ zaplatí v rámci uvedenej operácie. Okrem toho podľa článku 125 ods. 4 všeobecného nariadenia č. 1303/2013 „či sa spolufinancované výrobky dodali a spolufinancované služby poskytli a či sú operácie v súlade s uplatniteľným právom, operačným programom a podmienkami pre získanie podpory na operáciu“. Celková suma potvrdená, ale nezaplatená príjemcom je preto neoprávnená.

OPRÁVNENOSŤ VÝDAVKOV – ĎALŠIE ZISTENIA

Poradie	Opis zistenia
11.	**Spôsobilosť účastníkov: požiadavky neboli dostatočne overené; spoliehanie sa na čestné vyhlásenia** Neoprávnení účastníci – absencia základných dokladov potvrdzujúcich status nezamestnanosti Účelom operácie z ESF bolo poskytnúť podporu ľuďom závislým od alkoholu, nezamestnaným a neaktívnym, ľuďom ohrozeným sociálnym vylúčením a chudobou s cieľom zvýšiť ich zamestnateľnosť. Všetky aktivity poskytované prijímateľom v rámci projektu – súkromnou spoločnosťou (psychologické a právne poradenstvo, odborná aktivizácia formou individuálneho odborného poradenstva, IT školenia a praktické odborné vzdelávanie), by mali viesť k zvýšeniu motivácie účastníkov, osobnému rozvoju a zvýšeniu sociálnych zručností potrebných pre trh práce. Napriek tomu, že priebežné platby boli predmetom auditu operácií, opätovný audit EDA odhalil, že neexistujú žiadne dôkazy, dokumenty ani pracovné dokumenty (vrátane zoznamov prítomnosti účastníkov alebo poskytovateľov služieb), ktoré by potvrdili, že akékoľvek overenie oprávnenosti účastníkov bolo vykonané zo strany orgánu auditu. Stav nezamestnanosti sa vo všetkých prípadoch zisťoval len na základe čestných vyhlásení účastníkov. Počas námietkového konania RO získal správu od národného orgánu spravujúceho sociálne zabezpečenie a ex-post potvrdil, že 90 % účastníkov projektu nebolo počas realizácie projektu zamestnaných. V prípade ďalších 10 % sa všetky súvisiace náklady vynaložené v rámci operácie považovali za neoprávnené a boli opravené.
12.	**Neoprávnené výdavky, keďže preplatené náklady príjemca v skutočnosti nevynaložil a nezaplatil** Cieľom operácie z ESF bolo poskytnutie poukazov na vzdelávanie zameraných na zvyšovanie kvalifikácie účastníkov trhu práce. V rámci schémy mohli účastníci trhu práce požiadať o takzvané poukazy na odborné vzdelávanie zvyšujúce kvalifikáciu, ktoré spravidla pokrývajú 50 % poplatku za vzdelávaciu aktivitu (maximálne do výšky 500 EUR). Zvyšnú časť poplatku si hradia priamo účastníci. Po individuálnom posúdení zručností a konzultácii s uchádzačom, špecializované poradenské služby poskytnú záujemcom, ktorí majú záujem o účasť v tomto systéme poukaz na vzdelávaciu aktivitu. Zatiaľ čo región je považovaný za prijímateľa tejto operácie, poskytovatelia vzdelávacej aktivity sú formálnymi adresátmi individuálnych rozhodnutí o poskytnutí grantu zo strany regiónu. RO vydá ex-post rozhodnutie o poskytnutí grantu po tom, čo poskytovateľ vzdelávacej aktivity vykonal vzdelávaciu aktivitu a predložil žiadosť o platbu súvisiacu s poukazmi na vzdelávanie, ktoré účastníci vzdelávacej aktivity použili z dôvodu spolufinancovania vzdelávacej aktivity. Poskytovateľ vzdelávacej aktivity predkladá riadiacemu orgánu faktúru, ktorá pokrýva plnú sumu nákladov na vzdelávanie vynaložené na podporovaných školiteľov spolu s poukážkami, ktoré účastníci použili na spolufinancovanie vzdelávacích aktivít. RO preplatí poskytovateľovi vzdelávacej aktivity sumu poukazov a oznámi Komisii celkovú sumu fakturovaných nákladov za vzdelávaciu aktivitu (t. j. súčet vyzbieraných poukazov na vzdelávaciu aktivitu a súčet súkromných nákladov zaplatených účastníkmi vzdelávacej aktivity). Na základe schválenej miery spolufinancovania z ESF následne Komisia preplatila programu 50 % z celkových deklarovaných výdavkov. To znamená, že Komisia často spolufinancuje operáciu na 100 % (alebo viac), t. j. nielen náklady, ktoré skutočne vznikli prijímateľovi (to znamená hodnota poukazov na vzdelávaciu aktivitu), ale aj výdavky, ktoré vznikli priamo účastníkom školenia (a ktoré si účastníci sami zaplatili, t. j. akýkoľvek výdavok, ktorý im vznikol a nebol pokrytý hodnotou poukazu), čo nie je v súlade s článkom 65 ods. 2 a článkom 67 ods. 1 písm. a) všeobecného nariadenia č. 1303/2013. V dôsledku toho by sa všetky výdavky nad hodnotu poukazov na vzdelávaciu aktivitu mali považovať za neoprávnené na spolufinancovanie z ESF (nevznikli a neboli zaplatené prijímateľom) a nemali by sa deklarovať Komisii.

KONFLIKT ZÁUJMOV

Poradie	Opis zistenia
1.	**Nedostatočné overenia neexistencie konfliktu záujmov** Článok 61 nariadenia o rozpočtových pravidlách definuje konflikt záujmov vo vzťahu k „rodine, citovým dôvodom, politickej alebo národnej príslušnosti, ekonomickým záujmom alebo akémukoľvek inému priamemu alebo nepriamemu osobnému záujmu“. Nariadenie ukladá vnútroštátnym orgánom povinnosť „prijať vhodné opatrenia na predchádzanie konfliktu záujmov pri činnostiach, ktoré patria do ich zodpovednosti, a na riešenie situácií, ktoré môžu byť objektívne vnímané ako konflikt záujmov“. Usmernenie Komisie, týkajúce sa predchádzania konfliktov záujmov v zmysle nariadenia o rozpočtových pravidlách z 9. apríla 2021 (2021/C 121/01) v kapitole 6.3 uvádza, že: „Ako súčasť účinných overovaní na identifikáciu možných nepravdivých vyhlásení, všetky vyhlásenia by mali (...) podliehať kontrolám (podľa vhodnej metodiky) v súlade s platnými právnymi predpismi v porovnaní s inými zdrojmi informácií, aby sa napríklad identifikovali prepojenia medzi subjektmi zapojenými do výberu projektov a potenciálnymi príjemcami“. V žiadnej z operácií, ktoré EK overovala, neprebehlo zo strany RO vo fáze výberu overenie pravdivosti vyhlásení o nestrannosti hodnotiteľov projektov v porovnaní s nezávislým zdrojom informácií, ako sú napr. verejné registre. Namiesto toho RO iba overoval, či vyhlásenia boli vypracované a či sú podpísané. Okrem toho v 3 overovaných verejných obstarávaniach RO neoveril pravdivosť vyhlásení o nestrannosti členov výberových komisií, ale iba skontrolovali, či vyhlásenia boli vypracované a podpísané. Audítori EK na základe vyhľadávania v nástroji Arachne a verejne dostupných zdrojov údajov nezistili žiadne zjavné prípady konfliktu záujmov. Audítori EK zastávajú však názor, že RO by sa pri svojej práci nemal spoliehať len na čestné vyhlásenia, ale mal by vykonávať svoje vlastné overenia, týkajúce sa pravdivosti vyhlásení prijímateľov na základe nezávislých zdrojov informácií, ako napr. registrov a využívanie nástroja Arachne. Overenie neexistencie konfliktu záujmov môže byť doplnené aj potvrdením vyhlásení prostredníctvom silných dôkazov, ktoré môže organizácia interne získať, napr. cez interné registre, interné databázy atď. V prípade riadiaceho orgánu takéto dodatočné kontroly môže vykonať na vzorke vyplývajúcej z posúdenia rizika, úmernému výške verejnej podpory a treba tiež zhodnotiť dostupné zdroje, ktoré majú orgány operačného programu k dispozícii. RO by mal takúto prácu primerane zdokumentovať a zabezpečiť, aby existoval jasný audit trail o tom, ako bola práca vykonaná tak, aby sa podporili dosiahnuté závery. Národné orgány boli vyzvané, aby ako dodatočné opatrenie na ochranu finančných záujmov rozpočtu EÚ pred podvodmi a nezrovnalosťami používali nástroj Arachne alebo akékoľvek iné nástroje na hodnotenie rizika a získavanie údajov, ktoré môžu pomôcť pri identifikácii konfliktu záujmov.

KONFLIKT ZÁUJMOV

Poradie	Opis zistenia
2.	**Nedostatky súvisiace s predchádzaním konfliktu záujmov** Audítori EK uviedli, že nebola overená pravdivosť vyhlásení o nestrannosti, týkajúcich sa hodnotiteľov žiadostí o grant: 1. v súvislosti s jednou operáciou aj zo strany RO a aj zo strany prijímateľa, 2. v súvislosti s troma operáciami aj zo strany SO a aj zo strany prijímateľa, 3. v súvislosti s dvoma operáciami na úrovni prijímateľa grantu. Predseda Hodnotiacej komisie projektov zo SO nemal povinnosť podpísať vyhlásenie o nestrannosti. Platilo to pri troch operáciách zo vzorky EK. Riadiaci orgán vysvetlil, že predseda Hodnotiacej komisie projektov: - nehodnotil priamo projekty (formálne a vecne), - podľa pravidiel Hodnotiacej komisie projektov predseda hodnotiacej komisie sa nepovažuje za jej člena, - na predsedu sa vzťahovala všeobecná povinnosť mlčanlivosti a nestrannosti podľa Pracovného poriadku, ktorú bol ako zamestnanec spoločnosti XY povinný dodržiavať. Audítori EK zastávajú názor, že predseda Hodnotiacej komisie projektov sa zúčastňuje na práci hodnotiaceho výboru a má teda prístup k celej dokumentácii. Aj keď sa predseda Hodnotiacej komisie projektov priamo nezúčastnil hodnotenia projektov, z titulu svojej funkcie má predseda tiež právomoc inštruovať alebo ovplyvňovať podriadených hodnotiteľov. Audítori EK sú toho názoru, že každá osoba, bez ohľadu na svoju pozíciu, ktorá je súčasťou Výboru na hodnotenie projektov, by mala podpísať vyhlásenie o nestrannosti, čo by v konečnom dôsledku bolo v súlade s článkom 61 rozpočtového nariadenia vzhľadom na zamedzenie konfliktu záujmov. Audítori EK požiadali RO/SO, aby zaviedli postupy na overenie pravdivosti vyhlásení o nestrannosti vo vzťahu k výberu operácií na úrovni RO/SO – prijímateľ a prijímateľ na úrovni grantu - s cieľom zabezpečiť efektívnu a primeranú úroveň predchádzania konfliktu záujmov v súlade s článkom 61 rozpočtového nariadenia a vnútroštátnych pravidiel. Overenie by sa malo vykonať pomocou Arachne alebo iných relevantných nástrojov na hodnotenie rizika a data mining.

VEREJNÉ OBSTARÁVANIE – OZNÁMENIE O VÝBEROVOM KONANÍ A ŠPECIFIKÁCIA VÝBEROVÉHO KONANIA

Poradie	Opis zistenia
1.	**Kritériá na vyhodnotenie ponúk nie sú úplne transparentné:** Projekt X má za cieľ zvýšiť počet zakladaných podnikov v regióne a v tomto kontexte sa organizujú školenia na vysokej úrovni spojené s individuálnym prístupom. Audítori EK zistili, že v rámci súvisiaceho postupu verejného obstarávania národný orgán neoveril, či kritériá na vyhodnotenie ponúk a ich príslušná váha zodpovedajú kritériám uvedeným v špecifikáciách. Audítori EK zistili, že vo výzve na predkladanie ponúk na vzdelávacie služby v rámci projektu X sú kritériá na vyhodnotenie ponúk tieto: cena, skúsenosti v sektore, pre ktorý sa školenie poskytuje, znalosť prostredia zakladania podnikov a znalosť cieľovej skupiny verejnosti. Váha kritérií na vyhodnotenie ponúk nebola uvedená vo výzve na predkladanie ponúk. V správe o vyhodnotení ponúk je však jasne uvedená váha každého kritéria, na základe ktorého bol uchádzač vybraný. To naznačuje, že v čase predloženia ponúk potenciálni účastníci neboli informovaní o dôležitosti jednotlivých prvkov kritérií na vyhodnotenie ponúk, a preto nemohli svoju ponuku v zmysle toho upraviť. Okrem toho nedostatok, týkajúci sa neuvedenia váhovosti kritérií vo výzve na predkladanie ponúk, vyvoláva otázky, týkajúce sa transparentnosti počas postupu zadávania zákazky, ako aj otázky, týkajúce sa rovnakého zaobchádzania s uchádzačmi.
2.	**Nedostatočný popis prideľovanie bodov pri výberových kritériách:** Audítori EK overovali postup zadávania nadlimitnej zákazky na uskutočnenie stavebných prác na zlepšenie protipovodňovej ochrany v meste. Zákazka bola zadávaná podľa smernice 2004/18/ES. Podľa oznámenia o vyhlásení verejného obstarávania sa mala vybrať ekonomicky najvýhodnejšia ponuka. Prvým kritériom bola cena s váhou 80 % a druhým kritériom technická ponuka s váhou 20 %. Hodnotiaci protokol stanovuje, že najnižšia cena získa vždy 8 bodov. Pokiaľ ide o druhé kritérium, ponukám možno udeliť skóre nula, jedna alebo dva. Okrem prideľovania bodov sa od verejného obstarávateľa očakáva, že v oznámení o vyhlásení verejného obstarávania alebo vo výzve na predloženie ponúk špecifikuje podrobnú metodiku hodnotenia. Mala by byť stanovená tak, aby bolo možné ponuky objektívne porovnávať. Kritérium technickej práce zahŕňa kvantitatívne a kvalitatívne aspekty, z ktorých hodnotenie druhého aspektu môže byť subjektívne. Preto je nevyhnutný podrobný opis bodového hodnotenia a adekvátna inštruktáž pre spôsob hodnotenia. V rozsudku vo veci Universal Bau (C-470/99) Súdny dvor (SDEU) uviedol, že ak verejný obstarávateľ určil viaceré kritériá na vyhodnotenie ponúk pred zverejnením výzvy na predkladanie ponúk, je povinný o tom informovať potenciálnych uchádzačov v záujme transparentnosti a rovnakého zaobchádzania s uchádzačmi. Ďalej uviedol, že ak je spôsob zadávania zverejnený vopred, je potrebné očakávať, že záujemcovia na ňom založia svoje ponuky a preukážu svoju spôsobilosť, najmä pokiaľ ide o body, ktorým je pridelená väčšia váha. V predmetnej zákazke Komisia nemohla získať primerané informácie o metodike bodovania druhého kritéria, ktoré by mohli vysvetliť bodovanie a určenie poradia tak, ak bolo prezentované v predloženej tabuľke. Vzhľadom na uvedené nebolo možné potvrdiť, že prevládali princípy transparentnosti a rovnakého zaobchádzania s uchádzačmi.
3.	**Porušenie vnútroštátnych pravidiel verejného obstarávania:** Neoprávnená požiadavka na poskytnutie určitých dokumentov pri predložení ponuky. Audítori EK zistili porušenie vnútroštátnych pravidiel verejného obstarávania v (a) otvorenom výberovom konaní na dodávku IT a multimediálneho vybavenia učební pre školy, b) v otvorenom výberovom konaní na dodanie školských pomôcok a príručiek pre školy a c) otvorenom výberovom konaní na zabezpečenie školení pre účastníkov projektu, pokiaľ ide o požadovanie nadmernej podpornej dokumentácie na preukázanie neexistencie dôvodov na vylúčenie. Podľa vnútroštátneho zákona o verejnom obstarávaní by mali uchádzači vo fáze predkladania ponuky predložiť len vlastné vyhlásenie o tom, že neexistujú dôvody na vylúčenie. Okrem toho pri obstarávaniach pod prahovou hodnotou EÚ môže verejný obstarávateľ požadovať ďalšie podporné dokumenty len od najlepšie hodnoteného uchádzača. V troch vyššie uvedených postupoch verejného obstarávania si verejný obstarávateľ v štádiu predkladania ponúk vyžiadal vlastné vyhlásenia a ďalšie podporné dokumenty potvrdzujúce, že neexistujú dôvody na vylúčenie zo všetkých uchádzačov. Tento postup je v rozpore s príslušnými ustanoveniami vnútroštátneho zákona o verejnom obstarávaní. Porušenie vyššie uvedených pravidiel mohlo obmedziť prístup hospodárskych subjektov.

VEREJNÉ OBSTARÁVANIE – OZNÁMENIE O VÝBEROVOM KONANÍ A ŠPECIFIKÁCIA VÝBEROVÉHO KONANIA

Poradie	Opis zistenia
4.	**Neprimerané výberové kritériá (podmienky účasti):** V článku 44 ods. 2 smernice 2004/18/ES sa uvádza, že „Verejní obstarávatelia môžu od záujemcov a uchádzačov vyžadovať, aby spĺňali minimálnu úroveň spôsobilosti podľa článkov 47 a 48. Rozsah informácií uvedených v čl. 47 a 48 a minimálne úrovne spôsobilosti vyžadované pri určitej zákazke musia súvisieť s predmetom zákazky a musia byť primerané tomuto predmetu.“ Verejný obstarávateľ vyhlásil verejné obstarávanie na vypracovanie štúdie uskutočniteľnosti pre projekt zameraný na modernizáciu železničnej infraštruktúry (predpokladaná hodnota 1,x mil. EUR). Služba mala byť podľa zmluvy poskytovaná v piatich fázach v priebehu 60 týždňov odo dňa nadobudnutia účinnosti zmluvy. Platobné podmienky boli pôvodne uzatvorené nasledovným spôsobom: 35 % zmluvnej ceny po ukončení 2. fázy projektu, t.j. za 32 týždňov, 65 % zmluvnej ceny po ukončení prác, t.j. za 60 týždňov. Následne však po uzavretí dodatku k zmluve došlo k zmene platobných podmienok. Audítori Komisie zistili, že podľa oznámenia o vyhlásení verejného obstarávania musel uchádzač v čase predloženia ponuky splniť tieto výberové kritériá: **1.** *Bankový úverový prísľub*. Uchádzači museli preukázať bankový úverový prísľub vo výške minimálne 1 mil. EUR alebo potvrdenie banky o dostupnosti finančných prostriedkov v tejto výške za obdobie posledných 12 mesiacov. Bankový úverový prísľub nemusel byť viazaný na konkrétne verejné obstarávanie. Verejný obstarávateľ odôvodnil primeranosť tejto požiadavky predpokladanou hodnotou zákazky (požadovaná suma je pod 100 % predpokladanej ceny zákazky) a potrebou vyriešiť prípadné budúce finančné ťažkosti potenciálneho uchádzača. Audítori Komisie poznamenali, že predmetom zákazky nie sú stavebné práce, pri ktorých musí dodávateľ investovať značné množstvo finančných prostriedkov na pokrytie prác, ale služba (štúdia uskutočniteľnosti). Ďalším kritériom výberu bolo potvrdenie bonity uchádzača jeho bankou. Povinnosť preukázať bankový úverový prísľub je obdobou získania úveru v rovnakej výške na obdobie jedného roka a neprináša pre verejného obstarávateľa žiadnu pridanú hodnotu v porovnaní napríklad s požiadavkou na poskytnutie záruky. V každom prípade požiadavka bankového úverového prísľubu vo výške 1 milión EUR (70 % z hodnoty kontraktu) pri kontrakte len 1,x milióna EUR by mohla obmedziť počet spoločností schopných získať takýto úver. Audítori Komisie preto považujú túto požiadavku, pokiaľ ide o požadované percento z predpokladanej ceny zákazky, ako aj v absolútnej hodnote, za neprimeranú k predmetu zákazky, čím došlo k porušeniu článku 44 ods. 2 smernice 2004/18/ES. **2.** *Konkrétne skúsenosti zmluvných expertov*. Štyria experti museli preukázať skúsenosti s investičnými projektmi plánovanými na spolufinancovanie z EÚ (manažér tímu, zástupca manažéra tímu, expert na ekonomiku dopravy, expert na environmentálnu politiku). Kritériá výberu a technické požiadavky sa musia týkať predmetu zákazky a musia byť k nemu primerané. Je irelevantné, z akého rozpočtu je zákazka financovaná. Samotná skutočnosť, že požadované investičné projekty boli plánované na spolufinancovanie zo strany EÚ, v žiadnom prípade nezaručuje kvalitu služieb poskytovaných dodávateľom a táto požiadavka neposkytuje obstarávateľovi žiadnu „pridanú hodnotu“ v porovnaní s podobnými projektmi financovanými z iných verejných zdrojov. Zo špecifikácie predmetu zákazky nemožno vyvodiť, že by práce nemohol realizovať uchádzač so skúsenosťami z obdobných projektov, aj keď neplánovaných na spolufinancovanie z fondov EÚ. Okrem toho verejný obstarávateľ nominoval do riadiaceho výboru projektu experta JASPERS, ktorý mohol poskytnúť skúsenosti s projektmi spolufinancovanými EÚ. Požiadavka, aby mal expert uchádzača skúsenosti s projektmi, ktoré majú byť spolufinancované z fondov EÚ, sa preto považuje za neprimeranú k predmetu zákazky a je v rozpore s článkom 44 ods. 2 smernice 2004/18/ES. **3.** *Preukázať poskytovanie podobných služieb*. Uchádzači museli preukázať poskytovanie podobných služieb v rokoch 2012, 2013, 2014. V článku 48 smernice 2004/18/ES sa uvádza, že: „Podľa povahy, množstva alebo dôležitosti, ako aj využitia prác, dodávok tovaru alebo služieb možno technickú spôsobilosť hospodárskych subjektov preukázať jedným alebo niekoľkými z týchto spôsobov: 1. *zoznamom hlavných dodávok vykonaných alebo hlavných služieb poskytnutých za posledné tri roky s uvedením súm, dátumov a príslušných verejných alebo súkromných príjemcov*.“ Verejný obstarávateľ tým, že neumožnil uchádzačom poskytnúť zoznam obdobných služieb poskytnutých v období troch rokov predchádzajúcim lehote na predkladanie ponúk, diskriminoval uchádzačov, ktorí predmetnú službu realizovali do augusta 2015 (t. j. tých, ktorí preukázali nedávne skúsenosti) a tým porušil článok (48) smernice 2004/18/ES.

VEREJNÉ OBSTARÁVANIE – OZNÁMENIE O VÝBEROVOM KONANÍ A ŠPECIFIKÁCIA VÝBEROVÉHO KONANIA

Poradie	Opis zistenia
5.	**Umelé rozdelenie zákaziek na poskytnutie služby:** Súčasťou projektu je zákazka zadaná na riadenie projektu stavby spoločnosti X prostredníctvom zjednodušeného postupu. Verejný obstarávateľ požiadal päť spoločností o predloženie ponuky na základe výzvy na predkladanie ponúk v máji 2015. Obsahom zákazky je projektové riadenie a zahŕňa úlohy ako príprava projektu, dohľad, realizácia a odovzdanie. Rovnaké stavenisko pre tú istú budovu tiež naplánovala a spravovala iná spoločnosť Y na základe celoeurópskej výzvy na predloženie ponuky na zákazku na služby v oblasti plánovania. Táto zákazka bola zadaná v novembri 2013. Rozsah týchto dvoch zákaziek na plánovacie služby pre túto budovu nemožno oddeliť. Navyše, niektoré úlohy, ako napríklad projektový dozor, boli kontrahované dvakrát. Najprv dodávateľovi Y v roku 2013 a potom dodávateľovi X v roku 2015. Rozdelenie na rôzne plánovacie služby pre tú istú budovu nie je zlučiteľné s článkom 9 ods. 3 smernice 2004/18/ES, keďže sa týka spoločnej hospodárskej alebo technickej funkcie. Sumy dvoch odhadovaných zmluvných hodnôt sa mali spočítať na účely kontroly porovnania s prahovou hodnotou EÚ. V prípade, že by sa k pôvodnej zmluve zadanej v rámci celej EÚ mali obstarať ďalšie plánovacie služby, postupy by sa museli riadiť príslušnými právnymi ustanoveniami, napr. článkami 30 alebo 31 uvedenej smernice. Uvedené články neboli dodržané, keďže (a) nedošlo k zverejneniu, ako to vyžaduje článku 30 a (b) verejný obstarávateľ nezdokumentoval ani neodôvodnil žiadny z prípadov uvedených v článku 31 ods. 1. Keďže zákazka bola zadaná inému hospodárskemu subjektu ako pôvodná zákazka na služby v oblasti plánovania, článok 31 ods. 4 uvedenej smernice, umožňujúci zadanie dodatočných prác alebo služieb, sa v tomto prípade takisto neuplatňuje. Je zrejmé, že zákazka na služby zadaná spoločnosti X v roku 2015 (a akékoľvek následné dodatočné služby zadané tej istej spoločnosti) sú v rozpore s článkom 9 ods. 3 smernice 2004/18/ES, v ktorom sa uvádza, že „žiadny projekt na práce ani navrhovaný nákup určitého množstva dodávok a/alebo služieb sa nesmie rozdeliť s cieľom predísť tomu, aby patril do pôsobnosti tejto smernice.“. Tým, že verejný obstarávateľ nezohľadnil tieto služby v tej istej celoeurópskej verejnej súťaži na predloženie zákazky na služby v oblasti plánovania, zabránil tomu, aby tieto služby podliehali ustanoveniam smernice 2004/18/ES. Umelé rozdeľovanie zákaziek a nedodržiavanie požiadaviek na zverejnenie predstavujú nezrovnalosti, pri ktorých sa uplatňujú finančné opravy vo výške 100 % hodnoty zmlúv v súlade s citovanými usmerneniami Komisie, konkrétne typ nezrovnalosti č. 2 („Umelé rozdelenie zákaziek na práce / služby / dodávky"), finančná oprava vo výške 100 % výdavkov vykázaných Komisii v súvislosti so zákazkou na služby priamo zadanej spoločnosti X v roku 2015 (a akýmikoľvek následnými dodatočnými službami zadanými tej istej spoločnosti) z dôvodu, že oznámenie o vyhlásení verejného obstarávania nebolo riadne zverejnené. Okrem toho je potrebné posúdiť zákonnosť akýchkoľvek zmlúv o dodatočných službách podľa článkov 30 a 31 uvedenej smernice. Ak sa zistí, že porušujú tieto ustanovenia, mali by sa na zmluvy o dodatočných službách uplatniť aj príslušné finančné opravy.

VEREJNÉ OBSTARÁVANIE – OZNÁMENIE O VÝBEROVOM KONANÍ A ŠPECIFIKÁCIA VÝBEROVÉHO KONANIA

Poradie	Opis zistenia
6.	**Obmedzenie subdodávok:** Oznámenie o vyhlásení verejného obstarávania na operácie odkazujú na vnútroštátne právne predpisy, týkajúce sa obmedzenia subdodávok. Článok A národnej vyhlášky X, ktorou sa ustanovuje kódex verejného obstarávania, a článok B vyhlášky Y stanovujú limit 30 % pre podiel zákazky, ktorý môže uchádzač zadať ako subdodávku tretím stranám. Podľa rozsudku vo veci C-63/18 takéto všeobecné množstvové obmedzenie pre subdodávky nie je primerané, a preto predmetné vnútroštátne pravidlá porušujú ustanovenia smerníc 2004/17/ES a 2014/24/EÚ. Takéto ustanovenie predstavuje nezrovnalosť v zmysle článku 2 ods. 36 nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 1303/2013. V súlade s usmerneniami v prílohe k rozhodnutiu K(2019)3452 by sa na každú operáciu mala uplatniť finančná oprava vo výške 5 %: Operácia 1: celková suma xxx €. Operácia 2 (Problém: nezákonné obmedzenie subdodávok). Cieľom tejto operácie je vývoj, implementácia a postimplementačné služby nových verzií informačného systému. Projekt sa týka informačného systému zameraného na zlepšenie starostlivosti o pacienta a zdravotných výsledkov dostupných pre odborníkov ministerstva zdravotníctva, napomáhajúci pri klinickej činnosti zdravotníckych pracovníkov, zvyšujúci efektivitu procesu starostlivosti. Cieľom tejto operácie je vývoj, implementácia a postimplementačné služby nových verzií informačného systému. Projekt sa týka informačného systému zameraného na zlepšenie starostlivosti o pacientov a zdravotných výsledkov, ktorý je k dispozícii odborným pracovníkom MZ SR, pomáha pri klinickej činnosti zdravotníckych pracovníkov, zvyšuje efektívnosť procesu starostlivosti. Audítori Komisie zistili, že v prípade zákazky XX v operácii 2 bolo v súťažných podkladoch stanovené obmedzenie subdodávok bez relevantného odôvodnenia. Smernice 2004/17/ES a 2004/18/ES neboli správne transponované do vnútroštátneho práva „Kráľovský legislatívny dekrét 3/2011“ (zákon o verejnom obstarávaní), keďže článok xyz obmedzuje subdodávky na maximálne 60 %. Neodôvodnené obmedzenie subdodávok predstavuje porušenie smerníc o verejnom obstarávaní, čo potvrdzuje aj výklad ESD vo veci C-406/2014 - Miasto na prawach powiatu proti Minister Infrastruktury i Rozwoju zo 14. júla 2014. verejný obstarávateľ môže požiadať alebo môže od neho členský štát požadovať, aby požiadal uchádzača, aby vo svojej ponuke uviedol, akú časť zákazky má v úmysle zadať tretím stranám a všetkých navrhovaných subdodávateľov.…“ sa musí vykladať v tom zmysle, že verejný obstarávateľ nie je oprávnený v klauzule zadávacích podkladov k verejnej zákazke na práce vyžadovať, aby budúci dodávateľ tejto zákazky uskutočnil určitú percentuálnu časť prác z uvedenej zákazky vlastnými prostriedkami“. Orgán auditu uviedol vyčíslenie vplyvu neoprávneného obmedzenia subdodávok vo výročnej kontrolnej správe za účtovný rok 20xx/20xx. Audítori Komisie poznamenávajú, že v tomto programe predstavuje vplyv problému subdodávok zvýšenie TER o 0,xx za príslušný účtovný rok. Audítori Komisie ďalej poznamenávajú, že RO/CO neuplatnil v tejto záležitosti žiadne finančné opravy, pretože sa domnieva, že nie sú splnené zákonné predpoklady na to, aby bolo možné usúdiť, že ide o nezrovnalosť.

VEREJNÉ OBSTARÁVANIE – VÝBER UCHÁDZAČOV A HODNOTENIE PONUKY

Poradie	Opis zistenia
1.	**Rozhodnutie o udelení zákazky pred dokončením vyhodnotenia:** Zmluva na práce bola zadaná ponukovému konzorciu X na práce na obnove električkových tratí. Postup verejného obstarávania bol obmedzený na základe článku 46 smernice 2014/25/EÚ po vytvorení kvalifikačnej schémy. Rozhodnutie o zadaní zákazky bolo prijaté 3. marca, keď boli informácie zaslané víťaznému konzorciu, ako aj štyrom neúspešným uchádzačom. Kritériá na vyhodnotenie ponúk boli: 95 % cena a 5 % kvalita. V čase rozhodnutia o udelení zákazky hodnotiaca komisia nemala k dispozícii všetky dokumenty na posúdenie kvalitatívneho kritéria 5 %, ako napríklad konkrétne dôkazy o dodržiavaní noriem bezpečnosti práce a osobitnú tabuľku o finančných položkách. Tieto povinné dokumenty chýbali len vo víťaznej ponuke. Toto bolo zdokumentované v protokole hodnotiacej komisie. Verejný obstarávateľ požiadal o tieto dokumenty 3. marca s termínom do 8. marca v súlade s možnosťou ponúkanou podľa čl. 56 ods. 3 smernice („Ak informácie alebo dokumentácia, ktorú majú predložiť hospodárske subjekty, sú alebo sa zdajú byť nekompletné alebo chybné alebo ak určité dokumenty chýbajú, verejní obstarávatelia môžu, ak sa vo vnútroštátnych právnych predpisoch, ktorými sa vykonáva táto smernica, neustanovuje inak, od dotknutých hospodárskych subjektov požadovať, aby príslušné informácie alebo dokumenty predložili, doplnili, spresnili alebo skompletizovali v primeranej lehote, a to za predpokladu, že takéto žiadosti sa predložia v úplnom súlade so zásadami rovnakého zaobchádzania a transparentnosti.“). V čase rozhodnutia o zadaní zákazky 3. marca obstarávateľ tiež ešte neposúdil potrebné informácie o potenciálne neobvykle nízkych cenách. Verejný obstarávateľ pri podrobnom vyhodnotení víťaznej ponuky identifikoval niekoľko položiek s neobvykle nízkou cenou, ku ktorým požadoval dodatočné informácie v súlade s článkom 84 smernice 2014/25/EÚ. Vysvetlenia boli poskytnuté v uspokojivom rozsahu podľa protokolu zo spoločného stretnutia z 9. marca. Vzhľadom na chýbajúce dokumenty a informácie sa audítori Komisie domnievajú, že ponuka konzorcia X nebola hodnotiacej komisii v čase rozhodnutia o pridelení zákazky úplne k dispozícii. Rozhodnutie o zadaní zákazky teda nemalo byť vydané 3. marca, ale až po obdržaní potrebných dokumentov a vysvetlení
2.	**Nesprávne prijatie ponuky:** Verejný obstarávateľ vyhlásil verejné obstarávanie na vypracovanie štúdie uskutočniteľnosti na zvýšenie bezpečnostných opatrení na cestách I. kategórie. Verejný obstarávateľ v oznámení o vyhlásení verejného obstarávania požadoval preukázanie odbornej praxe alebo odbornej kvalifikácie experta „vedúceho bezpečnostného audítora“. Expert bol povinný preukázať, že vypracoval najmenej 10 znaleckých posudkov podľa príslušných právnych predpisov v oblasti cestnej dopravy. Úspešný uchádzač preukázal požadované skúsenosti poskytnutím 10 znaleckých posudkov. Dve z nich sa však týkali elektrotechniky a len osem cestnej dopravy, a preto nespĺňali požiadavky. Preto úspešný uchádzač formálne nesplnil výberové kritérium a bol vybraný nesprávne.

VEREJNÉ OBSTARÁVANIE – VÝBER UCHÁDZAČOV A HODNOTENIE PONUKY

Poradie	Opis zistenia
3.	**Nesúlad víťaznej ponuky s kritériami výberu:** Príjemcom je súkromná spoločnosť vo vlastníctve obce a podlieha vnútroštátnemu zákonu o verejnom obstarávaní (ďalej len „ZVO“). Operácia sa realizuje prostredníctvom troch zmlúv na dodávku elektrických autobusov, hybridných autobusov a dieselových autobusov. Verejný obstarávateľ začal verejné obstarávanie a vyzval uchádzačov, aby splnili výberové kritériá uvedené v článku 32 ZVO. Podľa tohto článku musia uchádzači preukázať, že žiadny člen štatutárneho orgánu alebo dozornej rady nebol odsúdený za korupciu, poškodzovanie finančných záujmov Európskych spoločenstiev alebo za trestný čin prania špinavých peňazí (ako je uvedené v článku 57 smernice 24/ 2014/EÚ). Audítori Komisie zistili, že vo fáze výberu úspešný uchádzač predložil všetky doklady požadované na preukázanie svojej spôsobilosti zúčastniť sa na verejnej súťaži, s výnimkou dokladov o trestnej minulosti členov dozorného orgánu. Výpisy z registra trestov mali byť vydané v predchádzajúcich troch mesiacoch. Uchádzač však predložil jednotný európsky dokument o obstarávaní (JED). Na základe uvedeného predbežne splnil všetky výberové kritériá v tejto časti výberového konania. Audítori Komisie poznamenávajú, že po víťazstve obstarávateľ nepožiadal uchádzača o predloženie výpisu z registra trestov za všetkých členov dozorného orgánu. Zmluva bola podpísaná bez toho, aby uchádzač predložil tieto dokumenty. V článku 56 smernice 24/2014/EÚ sa uvádza: „Zákazky sa zadávajú na základe kritérií stanovených v súlade s článkami 67 až 69, a to za predpokladu, že verejný obstarávateľ v súlade s článkami 59 až 61 overil, že sú splnené všetky tieto podmienky: a) ponuka spĺňa požiadavky, podmienky a kritériá stanovené v oznámení o vyhlásení verejného obstarávania alebo vo výzve na potvrdenie záujmu a v súťažných podkladoch, ...“ Ďalej, čl. 59 ods. 4 smernice 24/2014/EÚ uvádza, že: „Obstarávateľ je povinný pred zadaním zákazky, s výnimkou zákaziek na základe rámcových dohôd, ak sú takéto zákazky uzatvorené v súlade s článkom 33 ods. a) článku 33 ods. 4 požadovať od uchádzača, ktorému sa rozhodol zadať zákazku, aby predložil aktuálne podklady v súlade s článkom 60 a prípadne s článkom 62.“ Po oboznámení sa s predbežným zistením počas auditu získal orgán auditu výpisy z registra trestov všetkých troch členov dozornej rady a predložil ich audítorom Komisie. Audítori Komisie zistili, že len dva z výpisov z registra trestov spadajú do príslušného trojmesačného obdobia. Výpis z registra trestov pre tretieho člena dozorného orgánu je datovaný po uzavretí zmluvy a teda nespadá do rozhodného obdobia. Navyše, tieto záznamy si verejný obstarávateľ nevyžiadal a uchádzač ich nepredložil pred uzavretím zmluvy. Verejný obstarávateľ porušil vyššie uvedené články smernice. Po prvé, od uchádzača sa nevyžadovalo predloženie aktuálnych podkladov na preukázanie, že členovia dozorného orgánu neboli odsúdení za niektorý z trestných činov uvedených v článku 57 smernice 24/2014/EÚ. Po druhé, zmluvu podpísal zmluvu bez toho, aby uchádzač predložil podporné dokumenty. Neboli teda splnené podmienky na uzavretie zmluvy s úspešným uchádzačom.

VEREJNÉ OBSTARÁVANIE – VÝBER UCHÁDZAČOV A HODNOTENIE PONUKY

Poradie	Opis zistenia
4.	**Nedostatočné rovnaké zaobchádzanie počas hodnotenia:** Nedostatok rovnakého zaobchádzania pri hodnotení, ktorý má za následok nesprávne prijatie víťaznej ponuky. Operácia: Zvyšovanie kvality a efektívnosti verejných služieb pre zraniteľné skupiny na trhu práce a zamestnávateľov. Dotknutá zmluva: Zmluva na dodávku č. 000&&&/xx.xx.20xx, po verejnom súťažnom konaní 000xxx na dodávku multifunkčných zariadení. Predpokladaná hodnota zákazky bola nad prahom smernice o verejnom obstarávaní 2014/24/EÚ. Verejným obstarávateľom je ústredný orgán štátnej správy (Národný úrad práce). Predmetom zákazky je dodávka multifunkčných zariadení pre potreby verejného obstarávateľa. Oznámenie o vyhlásení verejného obstarávania pre VO bolo uverejnené v Ú. v. EÚ. Verejnému obstarávateľovi boli doručené štyri ponuky. Pôvodne verejný obstarávateľ všetky ponuky odmietol ako nevyhovujúce. Toto rozhodnutie bolo účastníkmi napadnuté a EK pre hospodársku súťaž príslušnej krajiny toto rozhodnutie zrušila. Po opätovnom posúdení ponúk verejný obstarávateľ v procese výberu vylúčil troch zo štyroch uchádzačov, pretože ich technické návrhy nezodpovedali technickým požiadavkám v súťažných podkladoch. Medzi dôvodmi vylúčenia pre jedného odmietnutého uchádzača (spoločnosť X) verejný obstarávateľ uviedol, že v produktových letákoch výrobku sa nenachádza žiadny dôkaz o tom, že by zodpovedal technickým špecifikáciám, ktoré boli popísané v ponuke (vrátane podpory operačného systému Windows XP (32/64)). Cenová ponuka je známa len pre ponuku, ktorú verejný obstarávateľ považuje za vyhovujúcu. V prípade úspešného uchádzača však technickú špecifikáciu podporujúcu operačný systém Windows XP (32/64) nemožno identifikovať ani v produktových letákoch výrobku uchádzača. Audítori EK zdôrazňujú, že hoci boli od úspešného uchádzača požadované objasnenia, tieto neobsahovali otázky, týkajúce sa vyššie uvedených technických špecifikácií produktu. Verejný obstarávateľ tým nesprávne akceptoval víťaznú ponuku a nezabezpečil rovnaké zaobchádzanie s účastníkmi VO, čím porušil ustanovenia smernice 2014/24/EÚ, konkrétne: § 18 ods. 1, podľa ktorého „verejní obstarávatelia zaobchádzajú s hospodárskymi subjektmi rovnako a nediskriminačne a konajú transparentným a primeraným spôsobom“; § 56 ods. 1 písm. a), podľa ktorého „zákazky sa zadávajú na základe kritérií stanovených (...) za predpokladu, že verejný obstarávateľ overil, že (...) ponuka spĺňa požiadavky, podmienky a kritériá stanovené v oznámení o vyhlásení verejného obstarávania alebo vo výzve na potvrdenie záujmu a v súťažných podkladoch (...)“ .
5.	**Uchádzač bol vylúčený z dôvodu nedodržania výberových kritérií:** Zmluva: XXX. Predmet: Nákup špecializovaných vozidiel na kontrolu rybolovu. Na tento postup VO boli zadávateľovi doručené dve ponuky. Počas postupu VO bol jeden z dvoch uchádzačov vylúčený z dôvodu nesplnenia výberových kritérií. Dôvody vylúčenia tohto uchádzača boli nasledovné: 1) Vo vzore poskytnutom obstarávateľom na predkladanie ponúk sa vyskytla chyba v písaní s nesprávnou lehotou dodania (7 mesiacov namiesto 4 mesiacov ako v oznámení o vyhlásení VO). Obstarávateľ pred uplynutím lehoty na predkladanie ponúk zverejnil na svojej webovej stránke vysvetlenie v tejto súvislosti, neposkytol však aktualizovaný vzor. Vylúčený uchádzač neopravil vzor a na bod vo vzore odpovedal „bude dodržiavať“. 2) Jednou z požiadaviek na ponuky bolo, že uchádzači museli deklarovať, že dodávajú nové vozidlá, pričom rok výroby uviedli do zátvoriek (t. j. 20xx, pričom VO sa uskutočnilo v 20xx + 1). Vylúčený uchádzač neuviedol rok výroby (20xx), ako sa požadovalo, ale odpovedal iba „Nový“, čo znamená, že môže poskytnúť aj novšie (20xx+1) vozidlá. Verejný obstarávateľ nepožiadal o vysvetlenie a ponuku zamietol. Vyradený uchádzač sa proti rozhodnutiu obstarávateľa odvolal na orgán X. Verejný obstarávateľ odôvodnil rozhodnutie o vylúčení tým, že počas vyhodnocovania nemal možnosť zistiť, či odpovede uchádzačov vo vzore sú v súlade s požiadavkami uvedenými v oznámení o vyhlásení VO. Orgán X dospel k záveru, že vylúčenie uchádzača bolo správne. Audítori EK sa domnievajú, že dôvody zamietnutia ponuky sú administratívne a mohli byť objasnené vyžiadaním dodatočných informácií od uchádzača. Okrem toho by vyhodnotenie tejto ponuky viedlo k inému výsledku. Audítori EK prepočítali bodové hodnotenie a v prípade, že by sa vyhodnotila ponuka zamietnutého uchádzača, mala by mu byť zákazka pridelená ako najvýhodnejšia na základe kritérií na vyhodnotenie ponúk uvedených v zistení xyz. Audítori EK sa domnievajú, že verejný obstarávateľ vážne porušil zásady rovnakého zaobchádzania a nediskriminácie zakotvené v článku 18 ods. 1 smernice tým, že zamietol ponuku na základe aspektov, ktoré mohol uchádzač ľahko objasniť, ak by bol požiadaný. Overovaním zo strany riadiaceho orgánu tento problém nebol zistený.

VEREJNÉ OBSTARÁVANIE – VÝBER UCHÁDZAČOV A HODNOTENIE PONUKY

Poradie	Opis zistenia
6.	**Nesprávne prijatie úspešného uchádzača:** Orgán auditu zistil, že úspešný uchádzač o projekt X nesplnil všetky výberové kritériá, konkrétne požiadavku, týkajúcu sa podobných skúseností. V oznámení o vyhlásení verejného obstarávania (bod o technickej spôsobilosti) sa uvádza, že: „ak existuje spoločná ponuka, technická a/alebo odborná spôsobilosť bude splnená kumulatívne s uvedením požiadaviek, týkajúcich sa úloh pri plnení budúcej zmluvy, ktoré musia byť splnené spoločníkmi, ktorí boli podľa zmluvy o združení určení na plnenie týchto zmluvných povinností“. Obstarávateľ sa domnieval, že víťazný subjekt splnil výberové kritériá, hoci podľa predloženej ponuky: a) 50 % budúcej zmluvy o dielo by realizovali subjekty, ktoré nepreukázali obdobné skúsenosti, a to spoločnosť A a spoločnosť B. Tieto dva subjekty nepredložili dôkaz o splnení požiadavky v oznámení o vyhlásení verejného obstarávania, týkajúcej sa obdobných skúseností v oblasti, v ktorej boli obom subjektom pridelené úlohy na realizáciu zákazky, t. j. realizácia zemných prác, stavebných prác a geosyntetiky; b) najmenej 30 % budúcej zmluvy o poskytovaní služieb by realizovala spoločnosť C. Tá nepredložila dôkaz o poskytovaní podobných služieb v oblasti, v ktorej boli subjektu pridelené úlohy na realizáciu zákazky, t. j. projektové práce a geosyntetika. Okrem toho spoločnosť D a spoločnosť E, ktoré mali určené úlohy pri vykonávaní prác, nedeklarovali, že majú potrebné vybavenie na realizáciu budúcej zmluvy. Uplatniteľné právne predpisy a právne odôvodnenie. V článku 2 smernice 2004/18/ES sa uvádza toto: „Verejní obstarávatelia zaobchádzajú s hospodárskymi subjektmi rovnako a nediskriminačne a konajú transparentne.“. Článok 44 ods. 1 tej istej smernice znie takto: „1. Zákazky sa zadávajú na základe kritérií stanovených v článkoch 53 a 55, berúc do úvahy článok 24 potom, keď verejní obstarávatelia overia spôsobilosť hospodárskych subjektov nevylúčených podľa článkov 45 a 46 v súlade s kritériami ich ekonomickej a finančnej situácie, odborných a technických vedomostí alebo ich spôsobilosti, ktoré sú uvedené v článkoch 47 až 52 .....“. Ako je vysvetlené vyššie, verejný obstarávateľ správne nevyhodnotil požiadavky, ktoré má splniť úspešný uchádzač, čo viedlo k nesprávnemu prijatiu uchádzača, čím došlo k porušeniu ustanovení článku 2 a článku 44 ods. 1 smernice 2004/18/ES. Orgán auditu zistil nezrovnalosť a uplatnil finančnú opravu vo výške 10 % v súlade s bodom 13 rozhodnutia Komisie C (2013) 9527/19.12.2013. Orgán auditu odôvodnil výšku korekcie tým, že bolo predložených 11 ponúk a že žiadny iný uchádzač nebol vylúčený z dôvodu nesplnenia požiadavky v oznámení o vyhlásení verejného obstarávania, podľa ktorej musia všetky pridružené subjekty preukázať svoju technickú spôsobilosť na plnenie úloh, ktoré im boli zverené. Ak by sa so všetkými ponukami zaobchádzalo rovnako, výsledok vyhodnotenia ponúk by bol odlišný vzhľadom na to, že združená spoločnosť A mala byť zamietnutá, a teda na základe prvkov uvedených v správe o vyhodnotení ponúk by žiadny z uchádzačov nemal bol vyhlásený za úspešného uchádzača.

VEREJNÉ OBSTARÁVANIE – REALIZÁCIA ZMLUVY (*PODSTATNÁ ÚPRAVA ALEBO NEPREDVÍDATEĽNÉ OKOLNOSTI)*

Poradie	Opis zistenia
1.	**Podstatná zmena zmluvných podmienok:** Podľa zmluvy, ktorá je výsledkom verejného obstarávania na vypracovanie štúdie uskutočniteľnosti, mala byť služba poskytovaná v piatich fázach v priebehu 60 týždňov od účinnosti zmluvy. Bol uzavretý dodatok s novými lehotami na poskytnutie služby do 151 týždňov od účinnosti zmluvy. V tom istom dodatku bola cena zákazky zvýšená o 15,5 % z pôvodnej hodnoty zákazky. Okrem toho bola zo zmluvy vypustená možnosť vypovedať zmluvu v prípade, že by dodávateľ mal byť zrušený z registrácie pre DPH a následne boli vykonané zmeny platobných podmienok. Dodatok nie je v súlade so zmluvou, keďže podľa článku 2.2 tejto zmluvy sú uvedené lehoty posledné prípustné a nemožno ich prekročiť, s výnimkou: - omeškania na strane obstarávateľa resp. - prekážky, ktoré vznikli nezávisle od vôle zhotoviteľa a nebolo možné rozumne očakávať, že nastanú. V týchto dvoch prípadoch sa doba trvania zmluvy predĺži až po nadobudnutí účinnosti príslušného dodatku, ktorým sa zmluvné strany dohodnú na predĺžení termínu plnenia (čl. 2.3). Dodatok však bol uzavretý po pôvodnom termíne úplného dodania služby. Verejný obstarávateľ odôvodnil dodatok potrebou zohľadniť pripomienky a pripomienky subjektov, ktorých činnosť v projekte nebola pôvodne predpokladaná. Berúc do úvahy vyššie uvedené, odôvodnenie a chýbajúce hodnotenie SO, audítori Komisie dospeli k záveru, že zmena a doplnenie sa považuje za podstatnú z hľadiska platnej judikatúry Súdneho dvora EÚ (rozsudok z 19. júna 2008, vec C - 454/06, Pressetext Nachrichtenagentur, odseky 34 – 37). Výrazné predĺženie (151 %) doby dokončenia a zvýšenie zmluvnej ceny o 15,5 % predstavuje podstatnú úpravu prvkov zmluvy. Takáto úprava spôsobuje, že realizovaná zmluva sa svojím charakterom podstatne líši od pôvodne uzatvorenej zmluvy, keďže úprava „zavádza podmienky, ktoré by, ak by boli súčasťou pôvodného postupu zadávania zákazky, umožnili prijatie iných uchádzačov, než boli pôvodne prijatí, alebo by umožnili prijatie inej ponuky, ako bola pôvodne prijatá.“ Takáto podstatná úprava zmluvných podmienok predstavuje nezrovnalosť, pre ktorú možno vykonať finančnú opravu v súlade s bodom 22 (Výrazná zmena parametrov zákazky stanovených v oznámení o vyhlásení verejného obstarávania alebo v špecifikáciách verejného obstarávania) usmernení Komisie o určení finančných opráv, ktoré je potrebné uplatňovať na výdavky financované Úniou pri nedodržaní platných pravidiel verejného obstarávania [rozhodnutie Komisie C (2013) 9527 z 19.12.2013.
2.	**Úprava zmluvných podmienok, ktoré nie sú v súlade s výberovými kritériami:** Predmetom verejného obstarávania bola rekonštrukcia cesty. V súťažných podkladoch boli okrem iného stanovené kritériá výberu expertov, ktorí budú zamestnaní v rámci výslednej zmluvy. Pre experta v oblasti geodézie bolo jednou z požiadaviek poskytnutie kvalifikácie (autorizácie) v súlade s vnútroštátnym zákonom o geodézii alebo ekvivalentom. Expert uvedený vo víťaznej ponuke, a teda aj v uzatvorenej zmluve o dielo, splnil požiadavky v súťažných podkladoch. Dodatkom k zmluve o dielo vymenili zmluvné strany 3 z 5 expertov, z ktorých jeden bol expert v odbore geodézia. Novovymenovaný expert na geodéziu však neposkytol požadované oprávnenie, a preto nesplnil stanovené kritériá výberu.

VEREJNÉ OBSTARÁVANIE – REALIZÁCIA ZMLUVY (*PODSTATNÁ ÚPRAVA ALEBO NEPREDVÍDATEĽNÉ OKOLNOSTI)*

Poradie	Opis zistenia
3.	**Podstatná zmena prvkov zmluvy v prospech dodávateľa počas realizácie zmluvy:** V prevádzke A a B sa kontrolovaná zákazka vo verejnom obstarávaní PC1 týkala úpravy budovy nemocnice pre potreby telesne postihnutých, inštalácie externého výťahu a rekonštrukcie endoskopického laboratória. Príjemcom je špecializovaná verejná nemocnica s názvom SPH, teda verejný obstarávateľ podliehajúci pravidlám verejného obstarávania. Podľa § 144.1 ods. 6 písm. 1e) zákona o verejnom obstarávaní (ZVO): „Úprava ustanovenia zmluvy alebo rámcovej dohody sa považuje za podstatnú, ak: (2) nemení všeobecnú povahu dohody alebo rámcovej dohody a platí jedna alebo viaceré z týchto okolností: […] b) zmena ovplyvňuje ekonomickú rovnováhu zmluvy alebo rámcovej dohody v prospech dodávateľa spôsobom, ktorý nebol stanovený v pôvodnej zmluve alebo rámcovej dohode“. Podľa odseku 5.3 zmluvy PC1 bola podľa vnútroštátneho zákona o verejnom obstarávaní v prevádzkach A a B platba za práce za inštaláciu vonkajšieho výťahu (časť I), ako aj za renovačné práce (časť II) splatná po dokončení prác potvrdená dodacím protokolom bez pripomienok. Zmluva sa začala plniť 1.12.2016 a zmluvný termín ukončenia prác bol 31.12.2016. Faktúra č. XYZ za výťah bola vystavená dňa 28.12.2016 a uhradená dňa 30.12.2016, t. j. 1 mesiac pred skutočným ukončením prác dňa 31.01.2017. Úhrada tejto faktúry vo výške xxx.xx € pokrývala celú časť I zmluvy, ktorej plná suma bola xxx.xxx €. Úhrada bola vykonaná na základe protokolu o prevzatí diela obsahujúceho vyhlásenie o ukončení prác dňa 28.12.2016. Termín ukončenia prác v protokole (28.12.2016) sa nezhoduje s dátumom v stavebnom denníku, t. j. termín ukončenia 31.01.2017. Navyše stavebné povolenie na predmetné práce bolo vydané až 01.03.2017, t. j. po ukončení prác. Faktúra nemala byť uhradená pred vydaním stavebného povolenia, keďže získať ju bolo zmluvnou úlohou úspešného uchádzača. Audítori Komisie preto dospeli k záveru, že podmienky zmluvy, najmä platobné podmienky, boli počas realizácie zmluvy upravené v prospech dodávateľa, keďže faktúra bola zaplatená pred splnením všetkých zmluvných podmienok pre túto platbu. Dodávateľovi bola vyplatená celá suma pred dokončením prác. Stavebné povolenie bolo získané 2 mesiace po zaplatení a trvanie prác sa predĺžilo o jeden mesiac po zmluvnom termíne. Ide o podstatnú zmenu zmluvy v rozpore s článkom 144.1 ods. 6 bodom 1e) ZVO. Finančnú opravu vo výške 25 % za dotknutú zákazku možno vykonať na základe bodu 23 ods. 2 rozhodnutia Komisie C(2019) 3452 za porušenie vnútroštátneho zákona o verejnom obstarávaní.

VEREJNÉ OBSTARÁVANIE – REALIZÁCIA ZMLUVY (*PODSTATNÁ ÚPRAVA ALEBO NEPREDVÍDATEĽNÉ OKOLNOSTI)*

Poradie	Opis zistenia
4.	**Úprava podstatnej náležitosti zmluvy:** Projekt sa týka vykonávania hodnotení v súlade s normami EÚ. Príjemca, Ministerstvo pre inovácie a technológie, iniciovalo dňa 18.12.2017 národné verejné obstarávanie na zhrnutie výsledkov štrukturálnych fondov 2014-2020 a podporu rokovaní o budúcnosti kohéznych politík. V tendri sa predpokladalo 380 odborných dní na vypracovanie troch štúdií a maximálna rámcová suma bola stanovená na xxx,xxx € bez DPH. Vyzvaných bolo päť uchádzačov, z ktorých traja predložili ponuku do obstarávania. Dvaja z troch uchádzačov boli vylúčení na základe bodu e) oddielu 73.1 zákona členského štátu o verejnom obstarávaní (ďalej len „ZVO“). Dňa 17.05.2018 príjemca podpísal so spoločnosťou A rámcovú zmluvu na maximálnu rámcovú sumu xxx.xxx € bez DPH a 380 konzultačných dní. V zmluve bola úloha opísaná ako posúdenie troch oblastí, týkajúcich sa politiky súdržnosti, výsledkom čoho boli tri 30-stranové štúdie, každá z nich v jazyku členského štátu a v angličtine. Na túto úlohu sa odhadoval počet 380 konzultačných dní. Podpísaná zmluva odzrkadľuje úlohu, ktorá bola popísaná vo výzve zaslanej uchádzačom, v ktorej bolo uvedené aj 380 dní a rámcová suma xxx.xxx €. Požadované štúdie: • Analýza medzinárodných kapitálových tokov a procesov zahraničného obchodu v kontexte politiky súdržnosti. • Udržateľnosť v kontexte politiky súdržnosti so zameraním na ukazovatele. • Analýza rôznych nástrojov systémov poskytovania v kontexte politiky súdržnosti, skúseností členských štátov. Dňa 21.08.2018 bola podpísaná objednávka na vyššie uvedené štúdie, ktorá však počítala s 931 poradenskými dňami. Očakávaný výstup sa nezmenil. Požadované konzultačné dni sa však zvýšili o 145 % pôvodne odhadovaných dní vo verejnom obstarávaní a v zmluve, čo umožnilo využiť maximálnu sumu zákazky. Dňa 01.04.2019 príjemca predložil poznámku k spisu, v ktorej popisoval dôvody zvýšenia počtu konzultačných dní, citoval plánované zmeny zo strany EÚ po roku 2020 v politike súdržnosti a súvisiace modely prideľovania, ktoré si vyžadovali ďalšiu a hlbšiu úroveň výskumu v témach a skúmanie aj iných členských štátov. Audítori Komisie sa domnievajú, že dôvody na zmenu v počte odborných dní neopodstatňujú 145 % zvýšenie. Popis úlohy v kontrakte s odhadom 380 dní už obsahoval analýzu kohéznej politiky po roku 2020, ako aj zameranie na krajiny V4+4. Konečný výsledok nezahŕňal analýzu iných krajín ako V4, čo nevykazuje rozšírenie pôvodného záberu. Audítori Komisie sa domnievajú, že verejný obstarávateľ zásadným spôsobom zmenil podstatný prvok zmluvy a zmenil aj ekonomickú rovnováhu v prospech dodávateľa, čím porušil článok 141 ZVO dotknutého členského štátu. Zmluvná časť na poradenské dni potrebné na štúdie sa zmenila z 380 dní v tendri a v zmluve na 931 v objednávke. Ide o zvýšenie o 145 %, čo je podstatné. To mohlo mať vplyv na výsledok postupu verejného obstarávania. Pre výrazne vyšší počet poradenských dní mohli predložiť ponuku iní uchádzači (2 hospodárske subjekty v skutočnosti ponuku nepredložili). Cena obstaraných služieb sa zmenila z pôvodne xxx.xxx € + DPH na xxx.xxx € + DPH. Na základe uvedeného v súlade s nezrovnalosťou č. 23 rozhodnutia Komisie C (2019) 3452 zo 14. mája 2019 by sa na zmluvu mala uplatniť finančná oprava vo výške 25 %. Riadiacimi overeniami sa táto nezrovnalosť nezistila.

VEREJNÉ OBSTARÁVANIE – NEODÔVODNENÉ POUŽÍVANIE VÝNIMIEK NA PRIAME ZADÁVANIE ZÁKAZIEK, NA KTORÉ SA VZŤAHUJÚ SMERNICE EÚ (NÚDZOVÉ SITUÁCIE SÚVISIACE S COVID-19)

Poradie	Opis zistenia
1.	**Neadekvátne použitie rokovacieho konania bez zverejnenia:** Vo februári 2020 členský štát prijal v súvislosti s krízou COVID-19 núdzové opatrenie, ktorým sa zaviedla možnosť použiť rokovacie konanie bez zverejnenia na nákup zdravotníckeho vybavenia a materiálu. Túto možnosť niektorí verejní obstarávatelia interpretovali ako povinnosť použiť rokovacie konanie bez zverejnenia pri všetkých nákupoch zdravotníckeho vybavenia a materiálu. V priebehu roka 2020 bolo podpísaných viacero rámcových zmlúv s rôznymi hospodárskymi subjektmi. RO vzniesol pripomienku v súvislosti so skutočnosťou, že verejní obstarávatelia zodpovední za tieto postupy obstarávania nerešpektovali usmernenia vydané Komisiou. Napriek tomu príjemcovia v tejto súvislosti neprijali žiadne opatrenia. Ako je stanovené v článku 32 ods. 2 písm. c) smernice 2014/24/EÚ a vysvetlené v Usmernení, rokovacie konanie bez predchádzajúceho zverejnenia možno použiť len za výnimočných okolností, a to od prípadu k prípadu, ak je splnených niekoľko ďalších podmienok. Okrem iného, aby bolo možné spustiť tento typ postupu: (1) udalosť, ktorá vyvolala naliehavosť, musí byť pre verejného obstarávateľa nepredvídateľná, (2) mimoriadna naliehavosť znemožňuje dodržanie všeobecných lehôt, (3) vyžaduje sa príčinná súvislosť medzi nepredvídanou udalosťou a naliehavosťou a (4) verejné obstarávanie by sa malo použiť len na vykrytie medzery, kým sa nenájde stabilnejšie riešenie. Usmernenie tiež zdôrazňuje, že použitie tohto postupu nemožno zneužívať nad rámec času a v rozsahu potrebnom na zadanie zákazky prostredníctvom riadnych postupov na základe hospodárskej súťaže. Vzhľadom na vyššie uvedené nemožno akceptovať trvalú výnimku bez definitívneho termínu, najmä preto, že v tom istom nariadení existovala možnosť využiť tradičné metódy verejného obstarávania.
2.	**Neadekvátne použitie rokovacieho konania bez zverejnenia (mimoriadna naliehavosť):** Zmluva XX sa týkala inštalácie IT infraštruktúry a pokrytia WIFI/Bluetooth na podporu fungovania nemocnice. V článku 32 ods. 2 písm. c) smernice EÚ 2014/24 sa uvádza, že rokovacie konanie bez predchádzajúceho zverejnenia možno použiť, pokiaľ je to nevyhnutne potrebné, ak z dôvodu mimoriadnej naliehavosti spôsobenej udalosťami, ktoré verejný obstarávateľ nemohol predvídať, nemožno dodržať lehoty pre otvorené alebo užšie konania alebo súťažné konania s rokovaním. Okolnosti, ktoré odôvodňujú mimoriadnu naliehavosť, nemožno v žiadnom prípade pripísať verejnému obstarávateľovi. Audítori Komisie poznamenali, že rozhodnutie postaviť nemocnicu, pre ktorú bolo vybavenie IT infraštruktúry určené, bolo prijaté v júni 2020. Hoci auditovaná zákazka sa týka len IT vybavenia pre nemocnicu – nezávisle od výstavby nemocnice, audítori Komisie sa domnievajú, že v čase rozhodovania o výstavbe nemocnice mohla byť inštalácia IT vybavenia naplánovaná. Zadanie zákazky (IT vybavenie) v rámci mimoriadneho postupu sa uskutočnilo 25. septembra 2020 priamym zadaním a samotná inštalácia zariadenia prebehla až koncom roka 2020, po dvoch predĺženiach zmluvy. S prihliadnutím na uvedený časový rámec sa audítori Komisie domnievajú, že verejný obstarávateľ nesplnil požiadavky článku 32 ods. 2 písm. c) smernice o verejnom obstarávaní na použitie rokovacieho konania bez predchádzajúceho zverejnenia a namiesto toho mal použiť iné postupy so skrátenými lehotami. Audítori Komisie sa predovšetkým domnievajú, že neboli splnené podmienky mimoriadnej naliehavosti zákazky v oblasti IT a nepredvídateľnosti zo strany verejného obstarávateľa. Po prvé, starostlivý verejný obstarávateľ mal v čase rozhodovania o výstavbe nemocnice predvídať, že na riadne fungovanie nemocnice bude potrebovať vhodné IT vybavenie. Po druhé, tri mesiace do realizácie zákazky svedčia o tom, že nebolo mimoriadne naliehavé zadať zákazku prostredníctvom rokovacieho konania bez predchádzajúceho zverejnenia. Smernica stanovuje ďalšie typy postupov, ktoré zabezpečujú hospodársku súťaž a zároveň umožňujú včasné zadanie zákazky. Členský štát neposkytol riadne odôvodnenie toho, ako boli splnené podmienky stanovené v článku 32 ods. 2 písm. c) smernice 2014/24/EÚ. Audítori Komisie sa preto domnievajú, že kontrolovaná zákazka je nesprávna a mala by sa uplatniť finančná oprava.

ŠTÁTNA POMOC – PRAHOVÁ HODNOTA DE MINIMIS

Poradie	Opis zistenia
1.	**Prekročená prahová hodnota de minimis - nevypočítaný ekvivalent hrubého grantu (zistenie na úrovni projektu):** Certifikovaná suma pre tento projekt bola zálohová platba. Výzva na predkladanie návrhov uvádza pomoc de minimis. Projekt bol zameraný na podporu podnikov pre internacionalizáciu. Prijímateľ poskytol obchodným partnerom vzdelávacie služby, bilaterálne stretnutia, prieskum trhu (t. j. v naturáliách). Obchodní partneri museli v momente podania žiadosti o partnerstvo predložiť vyhlásenie de minimis s uvedením pomoci de minimis, ktorú už dostali. RO neoveril žiadne ďalšie informácie a nevysvetlil (v rámci metodiky použitej na výpočet) ekvivalent hrubého grantu. OA iba overil, či sú podniky stále registrované tak, ako je uvedené v žiadosti, a či existuje čestné vyhlásenie. RO neposkytol žiadne ďalšie vysvetlenia a vzhľadom na nepeňažný charakter pomoci, ktorú partneri dostali, nie je jasné, či a ako RO overil dodržiavanie prahovej hodnoty de minimis.
2.	**Prahová hodnota de minimis na úrovni „samostatného podniku“ (zistenie na úrovni projektu):** Projekt X podporuje inštaláciu káblových predĺžení na pripojenie štyroch kotvísk k miestnej rozvodnej sieti a umožnenie až štyrom vývojárom naraz vyrábať elektrinu na brehu. Títo vývojári/prijímatelia využívajú projekt X na testovanie svojich zariadení na energiu vĺn, aby preukázali komerčnú životaschopnosť a priniesli svoju technológiu na trh. Jedným z výstupov operácie je počet podnikov, ktoré dostávajú podporu. Verejná pomoc získaná projektom je postúpená developerom projektu. Počas auditu operácií, OA dospel k záveru, že pomoc vznikla v dôsledku nefinančnej podpory poskytnutej developerom/prijímateľom. Nezávisle od poskytnutia alebo neposkytnutia štátnej pomoci na úrovni prijímateľa, môžu developeri skutočne získať štátnu pomoc. Prijímateľ grantu podnikol kroky na spätné riadenie tejto štátnej pomoci podľa nariadenia de minimis, čo zahŕňalo vystavovanie listov niektorým developerom/prijímateľom s uvedením výšky prijatej pomoci de minimis a žiadosť o zaslanie vyhlásení de minimis od developerov/prijímateľov. V prípade jedného z vývojárov/prijímateľov, DB-X, uvedený list uvádza hodnotu prijatej pomoci a ďalej uvádza, že: „Táto pomoc môže byť dodatočná k pomoci, ktorú ste dostali podľa všeobecného nariadenia o skupinových výnimkách pre projekt Y financovaný z programu EŠIF“. Projekt Y je operácia financovaná z ERDF, ktorá prebiehala od apríla 2016 do marca 2018. Prijímateľ grantu DB-X tejto operácie je 100% dcérskou spoločnosťou DB-Y. Z tohto dôvodu sa podniky DB-X a DB-Y majú považovať za „samostatný podnik“ v zmysle článku 2 ods. 2 nariadenia de minimis. Podmienky de minimis sa preto majú posudzovať na úrovni samostatného podniku. V audítorskom spise nie je žiadny dôkaz, že sa uvedené takýmto spôsobom posudzovalo. OA potvrdil, že podnik DB-X dostával pomoc. Vyhlásenie sa teda týkalo podniku DB-X (jedinej dcérskej spoločnosti). Audítor EK navrhoval, aby list bol teda formálnym vyhlásením iba pre túto spoločnosť/subjekt. List však bol adresovaný generálnemu riaditeľovi podniku DB-Y, čo môže naznačovať skôr perspektívu postavenia skupiny v súvislosti s pomocou. V liste sa tiež uvádza, že projekt X mal dobrý dohľad nad inou pomocou od členského štátu. Hoci sa riziko považuje za nízke, nie je 100 % jasné, či sa potvrdenie robí na úrovni „samostatného podniku“. Audítori EK zistili, že OA nemôže potvrdiť, či vyhlásenie, ktoré pripravil developer/prijímateľ DB-X, je na úrovni „samostatného podniku“ (t. j. DB-X a DB-Y). Preto neexistuje dôkaz, že prahová hodnota de minimis nebola prekročená.

ŠTÁTNA POMOC – INTENZITA POMOCI (*ČLÁNOK 2 A 7 GBER*)

Poradie	Opis zistenia
1.	**Nedostatok odôvodnenia pre zvýšenie intenzity štátnej pomoci (systémový nedostatok):** Výzvy A a B umožňujú zvýšenie intenzity pomoci podľa článku 25 ods. 6 písm. b) bodu ii) nariadenia GBER. Intenzita štátnej pomoci sa môže zvýšiť o 15 %, ak sa výsledky projektu vo veľkej miere rozšíria prostredníctvom konferencií, uverejnením, vo voľne prístupných úschovniach dát alebo prostredníctvom bezplatného softvéru alebo softvéru s otvoreným zdrojom. Audítori EK nezískali žiadne dôkazy o tom, že RO/SO overil tento aspekt pri piatich projektoch VaV, pričom všetky využili toto zvýšenie. Neexistoval ani dôkaz, ktorý by preukazoval, ako prijímatelia splnili túto požiadavku. 15 % zvýšenie intenzity pomoci bolo akceptované vo všetkých prípadoch, keď prijímateľ odpovedal „áno“ na príslušnú otázku v projektovej žiadosti (jednoduché zaškrtnutie políčka). Po audite boli pri projekte X dožiadané dodatočné informácie a dokumenty, aby sa odôvodnil 15 % nárast. RO vysvetlil, že produkt sa bude predávať prostredníctvom produktových kanálov (veľké supermarkety), ktoré sa už používajú pre iné produkty prijímateľa. Channeling produktov na maloobchodnom trhu je komerčná činnosť, čo však nemožno považovať za šírenie výsledkov výskumu. RO sa odvolal aj na prílohu 11 zmluvy o poskytnutí grante (komunikačný plán), v ktorej sú stanovené povinné propagačné činnosti a ktorej cieľom je splniť podmienky požadované vo vykonávacom nariadení Komisie (EÚ) č. 821/2014. Tento plán sa však netýka činností a výsledkov výskumu a vývoja a nie je možné ho považovať za odôvodnenie zvýšenia intenzity pomoci. Nakoniec RO dospel k záveru, že rozsiahle šírenie výsledkov projektu je možné overiť iba počas kontroly na mieste po ukončení projektu. Z piatich projektov bol iba jeden ukončený a bola vykonaná kontrola na mieste. Audítori EK preskúmali správu s dokumentmi a fotografiami. Správa neobsahovala otázky ani odkazy, ktoré by naznačovali, že bolo overené plnenie záväzku generujúceho o 15 % vyššiu intenzitu pomoci. Pokiaľ ide o komunikáciu, RO iba overil, či boli zverejnené požadované informácie v prílohe 11 zmluvy o poskytnutí grantu. Audítori EK dospeli k záveru, že 15 % zvýšenie intenzity štátnej pomoci nebolo opodstatnené. Pokiaľ ide o prijateľné aktivity šírenia, príslušný článok GBER spomína konferencie, uverejnenie, rozširovanie vo voľne prístupných úschovniach dát alebo prostredníctvom bezplatného softvéru alebo softvéru s otvoreným zdrojom. Pokiaľ ide o kvalitu takýchto činností, prax EK naznačuje, že spôsob šírenia výsledkov by mal byť v súlade s normami vedeckej komunity v publikáciách VaVaI. Audítori EK zastávajú názor, že RO nepreukázal, že má primerané pravidlá na overovanie plnenia článku 25 ods. 6 písm. b) bodu ii) nariadenia GBER. Projekty nespĺňali podmienky GBER, aby mohli využiť 15 % zvýšenie.

ŠTÁTNA POMOC – STIMULAČNÝ ÚČINOK (*ČLÁNOK 6 GBER*)

Poradie	Opis zistenia
1.	**Neoprávnený projekt z dôvodu absencie stimulačného účinku (zistenie na úrovni projektu):** Projekt sa týka obstarania výrobného zariadenia s cieľom umožniť prijímateľovi použiť novú metodiku rafinácie tuku, ktorá vytvára vyššiu pridanú hodnotu, na výrobu múk na kŕmenie zvierat. Uvedené zahŕňa aj stavebné práce potrebné na umiestnenie zariadenia. Prijímateľ akceptoval ponuky pred podaním projektovej žiadosti. Medzi prijímateľom a dodávateľom zariadenia existoval právny záväzok. Ide o pevný záväzok a mal by sa považovať za začiatok prác v súlade s nariadením 651/2014. Z uvedeného dôvodu sa investícia nemôže považovať za investíciu so stimulačným účinkom, a preto je projekt neoprávnený. Dodávatelia poskytli čestné vyhlásenia, v ktorých uviedli, že prijímateľ môže zmluvu kedykoľvek zrušiť bez akýchkoľvek finančných sankcií. Dodávateľ však podpísal vyhlásenie o dodávke a montáži zariadenia až 14. novembra 2017, 14 mesiacov po dátume podania žiadosti a viac ako 20 mesiacov po potvrdení objednávky.
2.	**Neoprávnený projekt z dôvodu absencie stimulačného účinoku:** Kontrolovaný projekt pozostával z prác, týkajúcich sa prístavby budovy využívanej na výskumnú činnosť. Projekt bol predložený na spolufinancovanie dňa 30. júna 2015. Dňa 14. decembra 2016 bola medzi RO a prijímateľom projektu podpísaná zmluva o poskytnutí grantu. Grant z ERDF vo výške 6 000 000 EUR bol pridelený s odhadovanými oprávnenými nákladmi vo výške 12 225 000 EUR. V zmluve o poskytnutí grantu sa uvádza, že „výdavok je oprávnený, ak ho znáša prijímateľ a uhradí ho v období od 1. januára 2014 do 30. júna 2017 “, čo predstavuje termíny finančnej realizácie projektu. Osvedčenie od prijímateľa zo 14. decembra 2016 potvrdzuje, že spolufinancovaná operácia sa začala 1. januára 2014. Projekt sa poskytuje na základe schémy štátnej pomoci na výskum, vývoj a inovácie podľa GBER. Audítori EK uvádzajú, že žiadosť o pomoc, ktorá súvisí s projektom spolufinancovaným v rámci ERDF, bola predložená prijímateľom 30. júna 2015, čo je po dátume začatia operácie 1. januára 2014, ako to potvrdil prijímateľ pomoci. Z uvedeného dôvodu neboli dodržané ustanovenia článku 6 ods. 2 GBER. RO tvrdil, že žiadosť o pomoc na spolufinancovanú operáciu v skutočnosti predchádza dátumu začatia projektu. Podľa RO by žiadosť o pomoc z 15. decembra 2011, ktorá súvisela s výstavbou budovy, zahrňovala všetky fázy, konkrétne výstavbu počiatočnej budovy, ako aj neskoršie prístavby, a všetky požiadavky súvisiace s verejným financovaním budovy. Audítori EK zastávajú názor, že žiadosť z roku 2011 nie je možné považovať za platnú žiadosť na verejné financovanie, týkajúce sa spolufinancovania operácie, a to z dvoch dôvodov. Po prvé, neobsahuje informácie požadované článkom 6 ods. 2 GBER. Uvedený argument preto nepodporuje záver, že financovanie z ERDF je v súlade so stimulačnou požiadavkou. Po druhé, oslobodená schéma štátnej pomoci, na základe ktorej bola spolufinancovaná operácia schválená, sa uplatňuje od 1. januára 2015, teda až po prvej zmluve o financovaní, ktorá bola podpísaná 3. augusta 2012, a ktorá sa týka výstavby prvej budovy. Okrem toho, podľa uvedenej dohody mali byť práce ukončené do 31. decembra 2014. V závere možno konštatovať, že stimulačný účinok pre projekt, ktorý sa začal v roku 2014, a v rámci ktorého bol grant predložený 30. júna 2015 a podpísaný v roku 2016, nebol dodržaný.

ŠTÁTNA POMOC – STIMULAČNÝ ÚČINOK (*ČLÁNOK 6 GBER*)

Poradie	Opis zistenia
3.	**Neodhalenie podpory na priame riadenie z výskumného programu EÚ a riziko dvojitého financovania a/alebo porušenia stimulačného účinku** Pokiaľ ide o overovanú operáciu, audítori EK zistili, že prijímateľ je tiež súčasťou skupiny spoločností, ktoré získali priamu podporu z programu Horizont 2020 na projekt s názvom H. Projekt H. súvisel aj s vysokotlakovým a tepelným spracovaním potravín. Vzhľadom na to, že materiál použitý na tento projekt a zručnosti zamestnancov sú si veľmi blízke, a vzhľadom na to, že účel tohto projektu bol zjavne podobný tomu overovanému, audítori výboru EK odhadli, že by to mohlo predstavovať porušenie stimulačného účinku. Aj časová realizácia oboch projektov sa prekrývala. Okrem toho podľa článku 65 ods. 11 všeobecného nariadenia č. 1303/2013 „Na operáciu možno udeliť podporu z jedného alebo viacerých EŠIF programov a z iných nástrojov Únie v prípade, keď výdavky vykázané v žiadosti o platbu z jedného EŠIF nie sú vykázané v rámci podpory z iného fondu alebo nástroja Únie, ani podpory z rovnakého fondu v rámci iného programu.“ Audítori EU uviedli, že národné orgány nezistili a ani neposúdili riziko dvojitého financovania v rámci dvoch zdrojov pomoci. Na základe dodatočnej žiadosti audítorov EK spolupracujúci orgán a prijímateľ zdôvodnili rozdiel medzi týmito dvoma projektmi. Na základe týchto dodatočných dôkazov dospeli audítori EK k záveru, že nedošlo k porušeniu stimulačného účinku. Pokiaľ ide o výdavky pokryté projektom H., prijímateľ predložil dôkaz o rozdelení nákladov na zamestnancov medzi rôzne projekty. Audítori EK však identifikovali potencionálny problém, týkajúci sa neodhalenia, ako napríklad: - overenia vykonávané OA pomocou dostupných databáz (najmä národnej databázy grantov) sa netýkajú podpory poskytovanej v rámci programov, týkajúcich sa priameho riadenia, a preto nemôžu vykonať komplexnú analýzu rizika dvojitého financovania; a - v pracovných dokumentoch OA nebolo žiadne zdokumentované hodnotenie spojené s projektom H. Okrem toho vzor žiadosti, ktorý vyplnili potencionálni prijímatelia, neobsahoval povinné vyhlásenie o pomoci poskytnutej prostredníctvom európskych programov v rámci priameho riadenia, ako je Horizont 2020. OA bola poslaná žiadosť, aby odporučil RO/SO do formulárov žiadostí, týkajúcich sa tejto operácie a tiež podobných operácií, povinnosť žiadateľov deklarovať podporu z európskych fondov priameho riadenia. OA bola tiež poslaná žiadosť, aby prostredníctvom všetkých dostupných informácií (vrátane účtovného systému prijímateľa) overil riziko dvojitého financovania s akoukoľvek formou podpory z EÚ alebo národnej podpory. V spornom procese OA požiadal Komisiu, aby objasnila, ako môžu kontrolné orgány overiť existenciu pomoci poskytnutej priamo Komisiou, keďže nemali informáciu o všeobecne dostupnej databáze. Audítori EK vysvetlili, že kontrolu existencie pomoci poskytnutej EÚ v rámci priameho riadenia možno vykonať prostredníctvom údajov zverejnených Komisiou. Ako príklad pre overovaný projekt bolo možné nájsť viac podrobností v Cordis (https://cordis.europa.eu/) s informáciami, týkajúcimi sa čistého príspevku EÚ. Audítori EK použili aj funkciu vyhľadávania partnerov prostredníctvom platformy financovania a tendrov (https://ec.europa.eu/info/funding-tenders/opportunities/portal/screen/how-to-participate/partner-search). Okrem týchto verejne dostupných databáz audítori EK uviedli, že OA mal overiť riziko dvojitého financovania s akoukoľvek formou verejnej podpory EÚ alebo národnej podpory v účtovnom systéme prijímateľa (na strane príjmov).

ŠTÁTNA POMOC – STATUS MALÉHO A STREDNÉHO PODNIKU (MSP)

Poradie	Opis zistenia
1.	**Nedostatočné overenie statusu MSP (počet zamestnancov):** V prípade overovaných operácií sa kontroly statusu MSP zo strany RO vykonávali výlučne na základe informácií získaných z oficiálnych vnútroštátnych registrov, t. j. z obchodnej a priemyselnej komory a národnej databázy sociálneho zabezpečenia, bez zohľadnenia základných prvkov uvedených v odporúčaní Komisie 2003/361/ES, ktoré obsahuje definíciu mikropodnikov, malých a stredných podnikov, t. j. počet zamestnancov, ročný obrat a celkovú ročnú bilančnú hodnotu podniku. Najmä „Používateľská príručka k definícii MSP“, ktorú vydala EK, odzrkadľuje odporúčanie Komisie 2003/361/ES, pričom uvádza, že počet zamestnancov zahŕňa: a) zamestnancov; b) osoby pracujúce pre podnik, ktoré boli do podniku vyslané a považujú sa za zamestnancov vnútroštátneho práva; c) vlastníci/manažéri; a d) partneri vykonávajúci pravidelnú činnosť v podniku, ktorí majú z podniku finančný prospech. Počas auditu však audítori EK nedokázali nájsť dôkazy o tom, či orgány operačného programu zohľadnili vlastníkov/manažérov a partnerov, ktorí vykonávajú pravidelnú činnosť a získali finančný prospech z podniku. Audítori EK uviedli, že orgány operačného programu počítali iba s osobami, ktoré boli v spoločnosti zárobkovo činné a ako také zaregistrované v národnej databáze. Ani v jednom zo 6 kontrolovaných prípadov, audítori EK nenašli dôkaz o zahrnutí vlastníkov/manažérov alebo iných partnerov, ako to vyžaduje vyššie uvedené odporúčanie Komisie. Orgány operačného programu akceptovali nedostatok zistený audítormi EK a potvrdili, že sa spoliehali na verejný register pri počítaní zamestnancov spoločností. Majú za to, že počítanie počtu zamestnancov založeného na oficiálnych registroch zamestnancov sa považuje za najspoľahlivejší zdroj tak, aby sa predišlo domnienkam alebo špekuláciám o zamestnaneckom postavení riaditeľov a iných partnerov. Audítori EK nesúhlasia s týmto argumentom a zastávajú názor, že by RO/SO mal rozšíriť rozsah svojho posúdenia na vlastníkov/manažérov a akúkoľvek inú osobu zapojenú do pravidelnej činnosti v podniku, ktorá z toho má finančný prospech, ako vyplýva z vyššie uvedeného odporúčania Komisie a príručky. V skutočnosti, existuje riziko, že vlastníci/manažéri a iní partneri vykonávajúci pravidelnú činnosť, nemusia byť braní do úvahy pri počte zamestnancov v prípade, že nie sú evidovaní v národnej databáze ako zárobkovo činní v spoločnosti, práve pokiaľ ide o kritérium skutočného počtu zamestnancov pre postavenie MSP, a to najmä v prípadoch, keď je podnik veľmi blízko k prahovým hodnotám.
2.	**Nedostatočné overenie statusu MSP (počet zamestnancov):** Overovaná operácia bola určená mikropodnikom, ktoré utrpeli stratu príjmov v dôsledku hospodárskej a finančnej krízy spôsobenej pandémiou. Aby mohli získať pomoc, museli okrem iného spĺňať definíciu mikropodniku, ktorá je uvedená v GBER „V rámci kategórie MSP sa mikropodnik definuje ako podnik, ktorý zamestnáva menej ako 10 osôb a ktorého ročný obrat a/alebo celková ročná súvaha nepresahuje 2 milióny EUR.“ V článku 5 prílohy I GBER sa počet zamestnancov definuje ako: „[...] počet ročných pracovných jednotiek (RPJ), t. j. počet osôb, ktoré v príslušnom podniku alebo v jeho mene pracovali na plný úväzok počas celého posudzovaného referenčného roku. Práca osôb, ktoré nepracovali celý rok, práca osôb, ktoré pracovali na kratší pracovný čas bez ohľadu na jeho trvanie, a práca sezónnych pracovníkov sa započítava ako podiely RPJ.“ Podľa výpisu z obchodnej a priemyselnej komory ku koncu roka 2019 mal podnik počas roka 2019 spolu 19 zamestnancov a priemerne 14 zamestnancov. Personálny výpočet RO pre spoločnosť ukázal 6,49 RPJ v roku 2019. Výpočet vychádzal z vyhlášky ministerstva, podľa ktorej sa výpočet RPJ „vykonáva na mesačnej báze s prihliadnutím na mesačnú prácu za viac ako 15 kalendárnych dní." Na základe tohto ustanovenia sa do celkového počtu zamestnancov nezapočítavali všetci vykázaní zamestnanci, ktorí v ktoromkoľvek mesiaci odpracovali 15 a menej dní. OA dospel k záveru, že počet zamestnancov daného podniku je nižší ako 10 zamestnancov, t. j. v rámci limitov pre mikropodnik, a preto prijímateľ pomoci splnil toto kritérium oprávnenosti. Audítori EK zastávajú názor, že vyššie uvedený výpočet, bez ohľadu na všetky údaje, týkajúce sa zamestnancov pracujúcich 15 dní v mesiaci alebo menej, nie je v súlade s ustanoveniami GBER, podľa ktorých: „Práca osôb, ktoré nepracovali celý rok, práca osôb, ktoré pracovali na kratší pracovný čas bez ohľadu na jeho trvanie, a práca sezónnych pracovníkov sa započítava ako podiely RPJ“. V skutočnosti by sa pracovné dni všetkých zamestnancov spoločnosti v roku 2019 mali zahrnúť do výpočtu RPJ pro-rata temporis ako zlomky RPJ. Takýto presný účet by ukázal počet ročných pracovných jednotiek nad 10.

ŠTÁTNA POMOC – STATUS MALÉHO A STREDNÉHO PODNIKU (MSP)

Poradie	Opis zistenia
3.	**Nedostatky pri určení statusu „samostatný podnik“:** Overenia národného orgánu, týkajúce sa posúdenia statusu MSP, sa nevzťahovali na všetky partnerské alebo prepojené spoločnosti prijímateľa. V jednom prípade sa prijímateľ považoval za mikropodnik a dostal pomoc, ktorej intenzita sa rovnala 45 %, v súlade s výzvou na predkladanie návrhov. Národné orgány neoverili existenciu potenciálnych spoločností prepojených prostredníctvom fyzických osôb s cieľom potvrdiť status MSP. Rovnako národné orgány neposkytli žiadny podrobný výpočet kontroly veľkosti spoločnosti počas výkonu auditu. Na základe údajov dostupných v Arachne však audítori EK uviedli, že prijímateľ vlastní niekoľko podnikov v krajine a na celom svete, konkrétne MH, MM, MI, PD, MT a EH. Napriek tomu, audítori EK dospeli k záveru po zvážení všetkých relevantných prepojených podnikov, že samostatný podnik, ku ktorému sa vzťahuje prijímateľ, je považovaný za stredný podnik tak, ako je zadefinovaný v odporúčaní EÚ 2003/361. Preto, aj napriek nedostatočnému overeniu statusu spoločnosti zo strany národných orgánov, boli v tomto prípade dodržané kritéria oprávnenosti a intenzita pomoci.
4.	**Nedostatky pri určení statusu „samostatný podnik“:** Audítori DAC zistili nedostatky pri overovaniach, týkajúcich sa posúdenia statusu MSP, ktoré boli založené najmä na vlastných vyhláseniach predložených žiadateľom. Zatiaľ čo OA skontroloval prepojenie podniku, ktorý má väčšinu akcií (51 %) bez prekročenia prahu de minimis, na základe výsledkov Arachne, tak audítori EK zistili, že tretí podnik je zapojený/prepojený s druhým akcionárom (49 %), a že v predchádzajúcich 3 rokoch dostával pomoc aj predseda predstavenstva MC (partner v tom istom projekte). V tejto súvislosti nariadenie de minimis nerozlišuje medzi typmi právnických osôb: fyzická osoba alebo právnické osoby v definícii „samostatného podniku“ predstavuje subjekt, na ktorý sa vzťahuje limit 200 000 EUR. Preto, ak fyzická alebo právnická osoba vykonáva hospodársku činnosť, možno ju považovať za prepojený podnik v zmysle definície „samostatného podniku“. Na účely nariadenia de minimis sa samotné nadobúdanie a držba akcií v spoločnosti nepovažuje za hospodársku činnosť. Naopak, v súlade s judikatúrou Súdneho dvora Európskej únie, ak je fyzická osoba zapojená do akejkoľvek formy riadenia podniku (ako je hlasovacie právo, menovanie predstavenstva, pôsobenie v dozornej rade, manažment akcií), tak sa osoba považuje za podnik. Napriek týmto nedostatočným overeniam spoločnosti ako „samostatného podniku“ sa však zistilo, že prah de minimis bol dodržaný, keď audítori EK prepočítali kumulatívnu verejnú pomoc, ktorú získali rôzne pobočky spoločnosti. Audítori EK odporučili OA, aby zlepšil svoje postupy, pokiaľ ide o overovanie operácií štátnej pomoci, najmä pokiaľ ide o koncept samostatného podniku a status MSP tak, aby sa zabezpečilo riadne a spoľahlivé posúdenie oprávnenosti operácií pomoci a príjemcov v súlade s platnými pravidlami a nariadeniami. Konkrétne, pri opatreniach na podporu MSP by mal OA kontrolovať stav žiadateľa a všetkých prípadných prepojených podnikov buď prostredníctvom právnických osôb (partnerské podniky a podniky prepojené priamo alebo nepriamo), alebo prostredníctvom fyzických osôb, aby sa preukázanie statusu „samostatný podnik“ vzťahovalo na dátum poskytnutia pomoci, ako je to definované v prílohe č. I nariadenia Komisie (EÚ) č. 651/2014 zo 17. júna 2014 a v používateľskej príručke Európskej komisie k definícii MSP. OA by mal zvážiť aj judikatúru Súdneho dvora EÚ, ktorá stanovila, že fyzické osoby zapojené do akejkoľvek formy riadenia (ako je hlasovacie právo, menovanie predstavenstva, pôsobenie v dozornej rade, správa akcií) sa považujú za osoby konajúce ako podnik, a preto sa pri stanovovaní statusu samostatného podniku musia brať do úvahy aj takéto fyzické osoby.

ŠTÁTNA POMOC – ĎALŠIE ZISTENIA

Poradie	Opis zistenia
1.	**Chýba dokumentácia na úrovni RO/SO** (systémový nedostatok a nedostatok na úrovni projektu)**:** Audítori EK zistili, že v 11 prípadoch zo 16 projektov vybraných na audit sa nachádzal komponent štátnej pomoci alebo potenciálny komponent štátnej pomoci, pričom neboli preukázané/zdokumentované kontroly existencie alebo neexistencie štátnej pomoci a súladu s pravidlami štátnej pomoci. Pri 3 projektoch bola štátna pomoc výslovne uvedená v zmluve o poskytnutí grantu (všetky projekty, pri ktorých RO/SO identifikoval komponent štátnej pomoci), avšak uvedený režim štátnej pomoci bol nesprávny. Pri dvoch projektoch neexistuje žiadny audit trail a dôkaz o postavení prijímateľov ako MSP. Pri dvoch projektoch v rámci schémy fondu na komercializáciu audítori zistili komponent štátnej pomoci, t. j. schému označovanú ako „aplikovaný výskum, ktorý môže viesť k licenčným dohodám a vyčleneniu“. V súvislosti s programovými schémami XYZ mal sprostredkovateľský orgán (SO) k dispozícii pracovný dokument, v ktorom bolo vysvetlené, že všetky projekty od roku 2017 sú nastavené v rámci štátnej pomoci na výskum a vývoj, a preto XYZ existenciu štátnej pomoci vylúčil. Spoločnosť XYZ informovala, že štátnu pomoc nie je potrebné kontrolovať projekt po projekte. Avšak audítori majú za to, že štátna pomoc sa musí kontrolovať na úrovni každého projektu. Kontrolný zoznam používaný RO a SO pri kontrole riadiaceho orgánu obsahuje dve otázky na posúdenie štátnej pomoci. Tieto otázky sa považujú za nedostatočné na posúdenie súladu operácie s pravidlami štátnej pomoci. Odpovede na tieto otázky by nepredstavovali dostatočný audit trail na preukázanie existencie štátnej pomoci a skutočnosti, že sú splnené všetky podmienky v rámci platného režimu štátnej pomoci alebo že štátna pomoc neexistuje. Overenie poskytnutia štátnej pomoci sa vykonáva na úrovni schémy a prostredníctvom kontrol riadiaceho orgánu, ktoré pokrývajú výdavky za jeden, dva alebo aj viac kalendárnych rokov nešpecifikovaných projektov. V dôsledku toho nie je možné posúdiť súlad týchto projektov s pravidlami poskytnutia štátnej pomoci. Audítori majú za to, že pre každý projekt by sa malo vykonať riadne posúdenie súladu s pravidlami poskytnutia štátnej pomoci. Napríklad, ak je pomoc poskytnutá podľa GBER, kontrolný zoznam riadiaceho orgánu by mal uvádzať príslušný článok a mal by obsahovať riadny audit trail, aby sa preukázalo, že sú splnené všetky stanovené podmienky. Audítori dospeli k záveru, že v prípade vyššie uvedených projektov, audit trail nepreukazuje, že štátna pomoc na úrovni prijímateľa alebo na úrovni podniku v prípade spoločného výskumu, spĺňa všetky podmienky stanovené buď v GBER, alebo v Rámci pre Štátnu pomoc na výskum a vývoj. Ak bolo preukázané, že štátna pomoc nebola poskytnutá, audit trail nepreukazuje, že sú splnené podmienky pre neposkytnutie štátnej pomoci.
2.	**Prevádzka fyzicky dokončená alebo plne realizovaná pred žiadosťou o financovanie:** Operácia sa týkala štátnej pomoci poskytnutej prijímateľovi v rámci vnútroštátnej schémy pomoci. Celkové náklady na operáciu sú 1,5 milióna EUR, z čoho zálohová platba je vo výške 30 % a bola deklarovaná v účtovnom roku 2020 – 2021. Dohoda o pomoci s prijímateľom (v rámci národných fondov) bola podpísaná v roku 2019. V článku 65 ods. 6 CPR sa uvádza, že „Podpora z EŠIF sa neudelí na operácie, ktoré sa fyzicky skončili alebo plne realizovali ešte pred predložením žiadosti o financovanie prijímateľom v rámci programu riadiacemu orgánu bez ohľadu na to, či prijímateľ uhradil všetky súvisiace platby.“ V prípade overovanej operácie prijímateľ pomoci nepodal žiadosť o financovanie v rámci programu, keďže projekt bol pôvodne vybraný na financovanie z vnútroštátnych zdrojov a prijímateľ žiadal o národné prostriedky. Audítori EK uviedli, že prijímateľ deklaroval ukončenie podporovaných aktivít v roku 2021, t. j. 4 mesiace pred formálnym oznámením o zmene zdroja financovania (z národných fondov na program financovaný z fondov EÚ) a s tým súvisiacich nových podmienok, ktoré je nutné dodržiavať (napr. uchovávanie dokumentov, audity atď.). Prijímateľ akceptoval podmienky. Audítori EK sú toho názoru, že uvedený dokument o prijatí podmienok možno považovať za ekvivalent „žiadosti o financovanie“ v zmysle čl. 65 ods. 6 CPR. Vzhľadom na to, že termín podania takejto „žiadosti o financovanie“ je po ukončení operácie, tak operácia je neoprávnená.

ŠTÁTNA POMOC – ĎALŠIE ZISTENIA

Poradie	Opis zistenia
2.	**Projekt nie je zlučiteľný s pravidlami poskytnutia štátnej pomoci (zistenie na úrovni projektu):** Cieľom tejto operácie bola výstavba tunela vedúceho do prístavu mesta XYZ a úprava mestského priestoru v blízkosti prístavu. Operácia bola realizovaná prostredníctvom jednej zmluvy. Bola spolufinancovaná v rámci prioritnej osi 15 „zníženie dodatočných nákladov, ktoré bránia rozvoju najvzdialenejších regiónov“ a v rámci investičnej priority 12a: „Služby nákladnej dopravy a pomoc na začatie dopravných služieb.“, čo predstavuje náznak „hospodárskej činnosti“. Operácia bola považovaná za samostatný projekt, ale v skutočnosti bola súčasťou väčšieho investičného plánu zameraného na revitalizáciu mestskej časti a reorganizáciu dopravných tokov v meste XYZ. Špecifickým cieľom operácie je oddelenie nákladnej dopravy od osobnej dopravy do a z prístavu mesta XYZ. Uvedená segregácia dopravy bola aj z bezpečnostných dôvodov. Projekt pozostáva z križovatky a prístupovej cesty k prístavu, pričom obe sú pod zemou. Developerom prístupovej cesty je Správa prístavu, ktorá prevádzkuje prístavnú infraštruktúru aj na komerčnej báze. Dňa 7. septembra 2016 požiadal prístavný úrad o spolufinancovanie z ERDF. SO vyhodnotil projekt ako projekt bez poskytnutia štátnej pomoci. Domnieval sa, že verejné financovanie bolo zamerané na zvýšenie bezpečnosti prevádzky prístavov, a preto by nepredstavovalo hospodársku činnosť podliehajúcu pravidlám poskytnutia štátnej pomoci. Okrem toho sa mal za to, že projekt nenaruší, ani nebude narúšať hospodársku súťaž, keďže podmienky prístupu k infraštruktúre by boli rovnaké aj bez servisného tunela. Napokon SO usúdil, že operácia nepodlieha článku 107 ods. 1 ZFEÚ, keďže je súčasťou globálnej operácie „ABC“, ktorá nepredstavuje štátnu pomoc. Na základe informácií získaných počas auditu nie je jasné: - či je prístup do tunela spoplatnený, - či osobná a nákladná doprava už bola alebo nebola oddelená od priameho spojenia medzi mestom a prístavom pred realizáciou predmetného projektu. Inými slovami, nie je jasné, či sa prístavné vozidlá mohli alebo nemohli dostať do prístavnej oblasti jednou z už oddelených ciest pre cestujúcich alebo náklad, - čo sa rozumie pod pojmom „prístavné vozidlá“ a či je obslužná cesta otvorená pre všetkých prevádzkovateľov nákladnej dopravy alebo či je vyhradená len pre vozidlá prístavnej správy. V spise nie sú žiadne informácie, ktoré by naznačovali, že projekt bude spravovaný ako služba všeobecného hospodárskeho záujmu.

ŠTÁTNA POMOC – ĎALŠIE ZISTENIA

Poradie	Opis zistenia
3.	**Prijímateľom nie je výskumná organizácia (GBER) (zistenie na úrovni projektu):** Projekt zahŕňa práce na inštalácii štyroch podmorských predlžovacích káblov v súvislosti s projektom pre pobrežné rozmiestnenie XYZ (Projekt X) a ich pripojenie k existujúcej podmorskej infraštruktúre XYZ (štyri kotviská na testovanie pokročilých zariadení na výrobu energie vĺn). Prijímateľ grantu je spoločnosť A, ktorá je súkromná spoločnosť s ručením obmedzeným. Národné orgány ju považujú za výskumnú organizáciu, ako je definovaná v Rámci štátnej pomoci na výskum, vývoj a inovácie (2014/C198/01) (ďalej len „Rámec“). Úrady pri svojich záveroch vychádzali z právneho posudku právnickej firmy, ktorú si najal prijímateľ grantu. Právnická firma vo svojom odporúčaní ohľadom štátnej pomoci uviedla, že „spoločnosť A je výskumnou organizáciou v súlade s komunikačným rámcom Komisie o štátnej pomoci na výskum, vývoj a inovácie (2014/C198/01). Najmenej 80 % jej ročnej kapacity sa vynaloží na nehospodárske činnosti, pričom zvyšok jej ročnej kapacity zaberú hospodárske činnosti, ktoré sú pridružené k nehospodárskym činnostiam“. Audítori EK však nenašli hodnotenie toho, ako sa dospelo k tomu, že spoločnosť spĺňa podmienky pre výskumnú organizáciu. Ani RO počas hodnotenia operácie nespochybnil správnosť právneho poradenstva právnickej firmy. Počas procesu hodnotenia RO dospel k záveru, že „(...) právne poradenstvo sa zdá byť v súlade. Právny názor v podstate neidentifikuje žiadnu štátnu pomoc pre žiadateľa alebo iného prijímateľa alebo partnera“. OA analyzoval právne poradenstvo právnickej firmy a považoval za primerané kvalifikovať spoločnosť A ako výskumnú organizáciu v súlade s Rámcom bez ďalšieho hodnotenia. Na základe komplexnej analýzy, audítori EK dospeli k záveru, že: • Projekt nie je výskumným projektom ako sa uvádza v bode 15(cc) Rámca, keďže sa týka inštalácie podmorských káblov. Takáto činnosť nemôže byť kvalifikovaná ako základný výskum, priemyselný výskum a experimentálny vývoj a nemá inovačný charakter, ako to zdôraznil RO v čase svojho hodnotenia. • Prijímateľa grantu nemožno považovať za výskumnú organizáciu v súlade s Rámcom. Predmet prijímateľa dotácie ani jeho činnosť nie sú takmer výlučne nehospodárske. V účtovnej závierke prijímateľa grantu neexistuje žiadny dôkaz o oddelení nákladov, financovania a výnosov ekonomických a nehospodárskych činností. Preto uplatniteľnosť „doplnkového“ prístupu ekonomických činností nie je v tomto prípade relevantná. • Právnická firma nevykonala kritické posúdenie stavu výskumnej organizácie prijímateľa grantu a nekonal tak ani RO. • Z uvedených dôvodov mala byť štátna pomoc notifikovaná a mala sa posudzovať jej zlučiteľnosť. Keďže štátna pomoc nebola oznámená útvarom Komisie, pomoc sa preto považuje za nezákonnú a všetky výdavky deklarované na túto operáciu sa považujú za neoprávnené.

ZJEDNODUŠENÉ VYKAZOVANIE VÝDAVKOV

Poradie	Opis zistenia
1.	**Nedostatočne nastavená metodika ZVV:** • nie sú zadefinované kategórie nákladov – pri použití paušálneho financovania musí RO vymedziť vopred kategórie výdavkov (napr. priame personálne, nepriame, platy účastníkom), ktoré patria pod každý z troch typov výdavkov vyskytujúcich sa v projekte (paušál, základňa, ostatné). Každá kategória výdavkov je jasne zahrnutá do jedného a iba jedného z troch uvedených typov, aby sa predišlo duplicitnému financovaniu; • ČŠ v metodike ZVV stanovil, že do výpočtu ZVV nebude rátať čas na obed, štátne sviatky a iné špeciálne voľná zamestnanca, ale nakoniec takéto okolnosti RO nevyňal z výpočtu ZVV; • nedostatočný časový rámec na zber údajov – napr. pri výpočte mzdových nákladov je potrebné zahrnúť dáta minimálne za rok, aby boli pokryté všetky výkyvy počas roka (odmeny, dovolenky...); • chýba audit trail – najmä pri požití spravodlivej, nestrannej a overiteľnej metódy výpočtu treba dbať na dôsledné zdokumentovanie všetkých krokov výpočtu, aby bola metóda overiteľná; • ZVV stanovené po ukončení operácie – ZVV sa musí stanoviť vopred a použitie ZVV by sa malo uviesť vo výzvach, aby sa zabezpečilo dodržanie zásady transparentnosti a rovnakého zaobchádzania; • ZVV stanovené žiadateľmi – ZVV sa nastavuje vopred zo strany RO. Častou chybou je napríklad ponechanie výberu výšky percenta na paušálne výdavky na žiadateľov/prijímateľov; • malá vzorka na výpočet ZVV; • zahrnuté neoprávnené náklady do výpočtu ZVV; • nebola transponovaná celá schéma ZVV v prípade metódy výpočtu „copy-paste“ z iných politík Únie alebo národných grantových schém; • matematické chyby pri výpočte; • nie je k dispozícii žiadna metodika ZVV; • nejasná databáza na výpočet ZVV; • retrospektívne použitie - malo by sa predísť retrospektívnemu uplatňovaniu na projekty, ktoré sa už implementujú na základe skutočných nákladov, keďže v takom prípade nemusí byť zabezpečené rovnaké zaobchádzanie medzi prijímateľmi; • ZVV založené na plánovaných výdavkoch; • matematický výpočet nie je jasný vzhľadom na absenciu popisu jednotkových krokov očistenia/ analýzy dát a následne samotného výpočtu.
2.	**Nerovnaké zaobchádzania s prijímateľmi:** • ZVV sa neuplatnilo rovnako pre všetkých prijímateľov – niektorí prijímatelia boli vybraní, aby deklarovali skutočné náklady namiesto ZVV, pričom neboli vopred stanovené jasné pravidlá tejto selekcie.

ZJEDNODUŠENÉ VYKAZOVANIE VÝDAVKOV

Poradie	Opis zistenia
3.	**Neoprávnené výdavky v rámci ZVV:** • nenaplnenie podmienok stanovených v ZVV – minimálna účasť 8 ľudí, pričom nakoniec sa zúčastnili iba 2; • ZVV nadizajnované na počet hodín, ktoré neboli splnené; • hodiny zaokrúhlené nahor; • deklarované priame výdavky na zamestnancov: 0, nepriame výdavky (paušálne financovanie vypočítané z priamych výdavkov) bolo deklarované: > 0; • OA identifikoval neoprávnené výdavky v rámci ZVV ale nedal korekciu.
4.	**Nejasné nastavenie pravidiel kontroly riadiaceho orgánu:** • nejasné inštrukcie/pokyny pre prijímateľov; • podmienky kontrol boli zadefinované vo 8 rôznych dokumentoch; • ČŠ určil v metodike ZVV, že kontrolu na mieste vykoná raz za mesiac, ale nakoniec ju vykonal iba raz za trvanie projektu.
5.	**Neadekvátne kontroly:** • overovanie podpornej dokumentácie pri použití 40% paušálneho financovania; • bola zadefinovaná kontrola na mieste v metodike ZVV, ale nikdy nebola realizovaná; • chýbajúci audit trail z kontroly; • počet hodín nebol overený – napr. pri jednotkových nákladoch je nevyhnutné overiť počet deklarovaných jednotiek; • neboli overené podmienky stanovené pre ZVV, týkajúce sa školení; • v podmienkach bolo zadefinované, že sa vyžaduje kontrola podpisov, pričom podpisy neboli k dispozícií.
6.	**Iné typy zistení:** • nedodržanie pravidla povinného použitia ZVV pri malých projektoch; • OA neoveril podmienky stanovené v ZVV; • ZVV bolo stanovené, ale nebolo používané; • dvojité financovanie.

ZJEDNODUŠENÉ VYKAZOVANIE VÝDAVKOV – DVOJITÉ FINANCOVANIE NÁKLADOV

Poradie	Opis zistenia
1.	**Neoprávnené výdavky - dvojité financovanie nákladov projektového manažéra z dôvodu uplatnenia paušálnej sadzby na nepriame náklady:** Pracovná zmluva pána X., ktorou bol prijatý do funkcie projektového manažéra v overovanom projekte na 100 % pracovného času a opis pracovného miesta obsahoval zoznam pracovných činnosti. V zozname pracovných činnosti sa nenachádzala žiadna informácia súvisiaca s aktívnou výskumnou prácou. Všetky pracovné činnosti tvorili manažérske a administratívne úlohy. Podľa metodiky ZVV stanovenej na vnútroštátnej úrovni a pravidiel oprávnenosti musel byť tento typ administratívnych nákladov zahrnutý do paušálnej sadzby pre nepriame náklady. Neexistovali žiadne dôkazy, z ktorých by sa dalo vyvodiť záver, že pán X, ktorý bol na plný úväzok poverený funkciou projektového manažéra a vykonával pracovné činnosti projektového manažéra, pôsobil aj ako priamy výskumný pracovník počas obdobia 6 mesiacov v rámci tej istej operácie. Prijímateľ zahrnul celkové náklady na odmenu pána X do priamych nákladov a uplatnil paušálnu sadzbu nepriamych nákladov. To viedlo k dvojitému financovaniu tých istých nákladov v rámci priamych aj nepriamych nákladov. Počas námietkového konania orgány ČŠ nesúhlasili so zistením a tvrdili, že nedošlo k dvojitému financovaniu tých istých nákladov v rámci priamych a nepriamych nákladov projektu, keďže počas predmetného obdobia projektový manažér pán X nevykonával administratívne činnosti, ale výlučne výskumné činnosti. Navyše počas realizácie projektu sa tieto pracovné činnosti môžu vykonávať príležitostne a v niektorých obdobiach vôbec. Orgány ČŠ poskytli dodatočné dôkazy (ním podpísané pracovné výkazy a podnikateľský plán schválený vo fáze výberu), že pán X bol zapojený do výskumnej činnosti a jeho 100 % pracovný čas tvoril činnosti výskumného tímu. Orgány ČŠ tiež tvrdili, že nedošlo k dvojitému financovaniu tých istých výdavkov v rámci priamych a nepriamych nákladov projektu, keďže poskytnuté údaje potvrdzujú, že počas obdobia, ku ktorému sa vzťahovali žiadosti o platbu overované EDA, pán X, ktorý vykonával funkciu projektového manažéra realizoval v rámci spolufinancovanej operácie vecné činnosti súvisiace s výskumnou prácou v konkrétnych podprojektoch, a nie administratívne činnosti. Okrem toho, pokiaľ ide o jeho funkciu projektového manažéra, riadiaci orgán vychádzal z toho, že hoci popis pracovnej činnosti projektového manažéra pána X okrem iného zahŕňa aj administratívne činnosti súvisiace s projektom, nie je zrejmé, že v danom mesiaci boli tieto činnosti vykonávané počas obdobia realizácie projektu. Komisia uznala dôkazy potvrdzujúce výskumné činnosti vykonané pánom X. Zároveň potvrdila jeho funkciu projektového manažéra predmetnej operácie, keďže podpísal všetky pracovné výkazy za kontrolované obdobie. Uvedené však nie je v súlade s metodikou ZVV pre nepriame náklady, ktorou sa stanovujú paušálne sadzby. Podľa tejto metodiky museli byť všetky náklady na riadenie vynaložené ako nepriame náklady vrátane nákladov na riadenie výskumu. Preto výdavky súvisiace s tou istou osobou môžu vzniknúť buď ako priame alebo nepriame náklady. Priame a nepriame kategórie nákladov ako také musia byť jasne oddelené. Audítori dospeli k záveru, že celkové priame náklady na odmenu osoby zamestnanej ako „projektový manažér“ sa považujú za oprávnené, keďže vykonávala výskumné činnosti, a nie manažérske úlohy, avšak nesúhlasili so záverom ČŠ, že v rámci operácie overovanej EDA nedošlo k dvojitému financovaniu. Keďže projektový manažér bol zamestnaný na 100 % svojho pracovného času na výskumnú činnosť, tak nemohol vykonávať činnosti spojené s úlohami projektového manažéra, teda dve činností súčasne. Výdavky súvisiace s prácou vykonanou tou istou osobou a deklarované podľa metodiky ZVV (paušálna sadzba 17 % nepriamych nákladov) v rámci priamych aj nepriamych nákladov sa preto považujú za dvojité financovanie. Ako sa uvádza v odpovedi členského štátu, úlohy vykonávané pánom X počas príslušného obdobia sa týkali iba výskumných činností, a nie čiastočne výskumu a čiastočne riadenia projektu. Tento záver je založený na dôkazoch poskytnutých prijímateľom, RO a OA. Okrem toho audítori EK analyzovali podnikateľský plán pripojený k podpísanej zmluve o poskytnutí grantu, aby určili zdroj nezrovnalosti. V uvedenej dohode sa plánovalo, že tá istá osoba bude vykonávať dve rôzne funkcie v rovnakom čase. Takýto spôsob plnenia pracovných činností v rámci operácie nemal byť schválený už vo fáze výberu operácií, nakoľko nie je v súlade s metodikou ZVV pre nepriame náklady (17 %). Podľa prístupu uvedeného v podnikateľskom pláne neboli mzdové náklady pána X správne zaradené do príslušnej kategórie výdavkov. V dôsledku toho nepriame náklady súvisiace s jeho platom nemožno deklarovať v rámci predmetnej operácie a považujú sa za neoprávnené, pretože to nie je v súlade s metodikou ZVV, ktorú uplatňuje RO/SO. Okrem toho ide o porušenie čl. 67 ods. 3 nariadenia o spoločných ustanoveniach v súvislosti s dvojitým financovaním.